Jaargang 104. Dingsdag, 30 September 1845. No. 78.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD VOOR DE STAD GRONINGEN EN OMMELANDEN.

Inspectie van Verlofgangers der Nationale Militie.

BURGEMEESTER EN WETHOUDEREN der Stad *Groningen* brengen ter kennis van al de MANSCHAPPEN der NATIONALE MILITIE, die zich met ONBEPAALD VERLOF in deze Stad bevinden, om het even tot welke Ligting zij behooren, en uit welke Provincie zij afkomstig zijn, met uitzondering van de hieronder vermelden, — dat de INSPECTIE over die Verlofgangers zal worden gehouden op ZATURDAG, den 11den October 1845, in eene der ZALEN van de GARNIZOENS-INFIRMERIE alhier, aanvang nemende des voormiddags te negen uren.

Dat, ten einde de Verlofgangers niet langer dan noodig op de Inspectie te doen verblijven, bepaald is, dat de bovenbedoelde Verlofgangers op den gemelden dag ter plaatse voornoemd zullen opkomen in de navolgende orde, te weten: des voormiddags *te negen uren* degenen, wier Geslachtsnamen beginnen met de letters A, B en C;

te tien uren degenen, wier Geslachtsnamen beginnen met de letters D, E, F, G, H, I, J en K;

te elf uren degenen, wier Geslachtsnamen beginnen met de letters L, M, N, O, P en R;

te twaalf uren degenen, wier Geslachtsnamen beginnen met de letters S, T, U en V; — en

te één uur degenen, wier Geslachtsnamen beginnen met de letters W en Z.

Wordende diensvolgens de bedoelde Verlofgangers bij dezen gelast, om precies op het juiste, voor ieder hunner bepaalde uur bij het gebouw der Garnizoens-Infirmerie, aan het Martini kerkhof alhier, present te zijn, gekleed in uniform en voorzien van alle zoodanige Kleeding- en Equipementstukken, als bij het vertrek van het Corps aan hen mogten zijn gelaten, alsmede van hunne Zakboekjes en van de Certificaten litt. H. H., welke zij van het Bestuur hunner Gemeente, tegen inhouding van hunnen Verlofpas, hebben bekomen; zullende door den Heer Kolonel, Militie-Commissaris in deze Provincie, een arrest van twee tot zes dagen worden opgelegd aan elken man, die zonder wettige en door den Burgemeester dezer Stad aangenomene redenen van de Inspectie mogt achterblijven.

Even als zulks vroeger plaats had, zullen de voorwendsels van onbekendheid met den tijd der Inspectie, of van geene afzonderlijke Citatie te hebben ontvangen, evenmin als van afwezigheid in beroep-uitoefening als wettige redenen voor het verzuimen der Inspectie worden gehouden, tenzij, in het laatste geval, de Verlofganger de vereischte toestemming daartoe verkregen en vooraf van zijne afwezigheid aan den Burgemeester behoorlijk kennis zal hebben gegeven, waaronder echter niet begrepen is het geval van vertrek naar buiten 's lands, als waaromtrent vergunning van hoogere Autoriteit wordt vereischt. Het wordt bij dezen aan de verlofhebbende Manschappen der Nationale Militie wel expresselijk herinnerd, dat door de Departementen van Binnenlandsche Zaken en van Oorlog bepalingen zijn gemaakt ten aanzien van zoodanige Verlofgangers, die zich aan insubordinatie schuldig maken of hunne Kleeding- en Equipementstukken mogten hebben verwaarloosd, hoezeer zij met hun Corps hebben afgerekend, en dat dus ten aanzien van dezen zal worden gehandeld, zoo als daarbij is voorgeschreven, ten einde de schuldigen in dezen te straffen.

Van deze Inspectie zijn alléén uitgezonderd zoodanige Verlofgangers der Nationale Militie, van de ligting van 1845, die in reserve zijn gesteld, en verder diegenen, welke zonder KLEEDING- en EQUIPEMENTSTUKKEN zich in deze Gemeente mogten bevinden, alsmede de Miliciens der ligtingen van 1842 en 1843, die *werkelijk* aan de Najaarsexercitiën in dit jaar zullen hebben deel genomen.

GRONINGEN, 25 September 1845.

Burgemeester en Wethouderen voornoemd:
Bij ongesteldheid van den Burgemeester,
De Wethouder H. W. VAN GIFFEN.
De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen:
J. H. M. HORA SICCAMA.

BEKENDMAKING.

BURGEMEESTER EN WETHOUDEREN der Stad *Groningen* brengen bij deze ter kennis van de BELASTINGSCHULDIGEN, dat het door den Heer STAATSRAAD, GOUVERNEUR der Provincie *Groningen*, bij besluit van den 24sten September 1845, no. 20, gearresteerd en invordeebaar verklaard PRIMITIEF KOHIER van het PATENTREGT, over het dienstjaar 18$\frac{45}{46}$, van deze Gemeente, tweede gedeelte, bevattende de VERPONDINGSLETTER I—Q, aan den Heer ONTVANGER der DIRECTE BELASTINGEN in deze Gemeente ter invordering is overgegeven; — en herinneren tevens de belanghebbenden, dat, bijaldien zij mogten vermeenen, bij hunnen aanslag bezwaard te zijn, zij hunne klagten deswege moeten indienen *binnen drie maanden na heden*, en dat die klagten moeten worden geschreven op zegel, gerigt aan Heeren Gedeputeerde Staten, en kunnen worden bezorgd bij den Heer Controleur der Directe Belastingen.

Gedaan in het Raadhuis te *Groningen*, den 29sten Sept. 1845.

Burgemeester en Wethouderen:
Bij ongesteldheid van den Burgemeester,
De Wethouder H. W. VAN GIFFEN.
De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen:
J. H. M. HORA SICCAMA.

Wordt geadverteerd, dat tot het afgeven der ATTESTATIËN DE VITA, ter bekoming zoowel van BURGERLIJKE en KERKELIJKE, als MILITAIRE PENSIOENEN, op den 1sten October 1845 verschenen, in een der Vertrekken van het Raadhuis dezer Stad zal worden gevaceerd, des voormiddags van 10 tot 12 uren, op de volgende dagen, als:

1) Voor de BURGERLIJKE en KERKELIJKE, benevens MILITAIRE OFFICIEREN en GEPENSIONEERDE WEDUWEN op VRIJDAG, den 3den October 1845.

2) Voor de GEPENSIONEERDE ONDEROFFICIEREN en verdere MANSCHAPPEN op ZATURDAG, den 4den October 1845.

De COMMISSIE van ONDERWIJS voor de Provincie *Groningen* vergadert op Woensdag, den 15den October (niet den 8sten, zoo als abusievelijk op den omslag der *Nieuwe Bijdragen voor Augustus* is opgegeven), des morgens te 8 uren precies, in het PROVINCIEHUIS te *Groningen*. — Die zich dan willen laten EXAMINEREN, moeten hunne GETUIGSCHRIFTEN van goed Gedrag, een AUTHENTIEK AFSCHRIFT van hunne GEBOORTE-ACTE, en de ACTE van RANG, welke zij vroeger mogten verkregen hebben, *franco* inzenden bij den Schoolopziener van hun Distrikt, vóór den 5den October, met opgave van den Rang, voor welken zij verlangen onderzocht te worden.

De ONDERWIJZERS en ONDERMEESTERS, welke mogten verlangen het Examen als Toehoorders bij te wonen, moeten de Bewijzen van Toegang daarvoor mede vóór den 5den October afhalen van den Schoolopziener van hun District of van den ondergeteekende.

TH. VAN SWINDEREN, *Secretaris.*

DUITSCHLAND EN AANGRENZENDE RIJKEN.

KONINGSBERGEN, 15 September.

Dezer dagen werd alhier aan de zwemschool van den Pregel het dus genoemde *militaire feest* gevierd. Hetzelve verschafte den burgerlijke personen, die er van ooggetuigen waren, een hoogst belangrijk militair schouwspel. De kommanderende luit.-generaal graaf *von Dohna* verscheen te 4 uren namiddags, werd door de aanwezige officieren eerbiedig ontvangen en door het muzijkkorps van het 3de infanterie-regement met het spelen van eene nieuwe marsch verwelkomd. Nadat den chef van het eerste legerkorps het programma der manoeuvres ter inzage overhandigd was, begonnen deze onverwijld met een geweervuur van beide zijden. De op de weilanden geschaarde, uit de vesting gekomen troepen vervolgden den vijand tot aan den oever van den Pregel. Wilde hij zich niet laten gevangen nemen, dan was er voor hem geen ander middel, geen andere uitweg mogelijk, dan zich door zwemmen te redden. Dit geschiedde, en, nadat de geweren aan de nabijliggende booten tot overbrenging derzelven toebetrouwd waren, wierp geheel het detachement zich gekleed en gepakt en gezakt, in den Pregelstroom, en zwom dien, met krachtigen arm, in weinige minuten over. Niettegenstaande gedurende dien tijd een wel gerigeld tirailleursvuur van beide zijden onderhouden werd, bereikte de zwemmende troep behouden den dezerzijdschen oever. Nadat de vervolgenden in kleine booten insgelijks over de rivier gebragt waren, ontdeden al de troepen zich van hunne kleeding, en nu wierp zich vriend en vijand nogmaals in het water. De temperatuur van hetzelve, even als die der lucht, was slechts 14 graden; desongeacht zwommen echter de soldaten in weinig tijds tot aan de hooge brug op. *Wendt links!* luidde nu het kommandowoord van den zwem-leermeester *Grothe*, die zwemmende zich aan de spits stelde, en nu kwamen de zwemmende soldaten in gelederen en met rotten, altijd met een' geleider aan het hoofd, in volle parade-marsch en met bewonderenswaardige juistheid, de oogen regts op den kommandant gerigt, terug marcheren. Daarop volgden sprongen en waterkunstjes van op de planken van het houtvlot en van het nagenoeg 15 voeten hooge dak van het gebouw der zwemschool. Even als hierbij ligchaamskracht, vlugheid en over het algemeen de uitwerkselen der gymastiek werden opgemerkt, even zoo onderhoudend waren de duiker-exercitiën, die met alle regt aan de kunstvaardigheid der *Halloren* mogen ter zijde gesteld worden. De zwem-onderwijzer, de heer *Grothe*, wierp eene pop, aan een lang touw bevestigd, in de, hier 18 voeten diepen Pregel. Deze pop verbeeldde een drenkeling, die door ongeveer een tiental kloeke duikers van den bodem der rivier opgehaald werd. Het oponthoud daarbij zal telkens op ééne minuut mogen geschat worden, en slechts aan één' der duikers mislukte het, den pseudo-drenkeling te redden.

HELMSTADT, 16 September.

Men maakt hier toebereidselen tot de plegtige inhuldiging van een kolossaal ijzeren kruis, dat de Christenen op eenigen afstand van de stad hebben opgerigt bij eene bron, met wier water *Ludger*, de Apostel der Saksen, in het jaar 800, de eerste Christenen in deze streken doopte.

Bij die gelegenheid zal de R.-Catholijke, Luthersche en Hervormde geestelijkheid zich in plegtigen optogt met de gemeenten derwaarts begeven, waar eene dienst onder den blooten hemel zal worden verrigt, volgens de wijze van ieders kerkgebruik, en aan welke allen gemeenschappelijk zullen deel nemen. Een R.-Catholijk, een Luthersch en een Hervormd geestelijke zullen ieder eene feestrede houden, en het feest zal met gemeenschappelijke gebeden en plegtige verbindtenis tot broederlijke liefde, zonder onderscheid van godsdienstige meeningen, worden besloten.

BERLIJN, 20 September.

Ook hier heeft zich eene vereeniging van achtenswaardige ingezetenen gevormd, die hout, turf, aardappelen, enz. in het groot opkoopen en deze winterbehoeften aan de minvermogenden tegen inkoopsprijs weder zullen afstaan, daar men vreest, dat deze benoodigdheden in den aanstaanden winter in prijs zullen stijgen.

— Aan den letterkundige *Teodoor Wehl* is, eenige dagen geleden, het regterlijk vonnis, wegens de misdaad van gekwetste majesteit, voorkomende in zijne brochure: *de duivel in Berlijn*, bekend gemaakt. Het vonnis is negen maanden arrest in eene vesting.

WESEL, 23 September.

Sedert eenigen tijd liggen hier steeds twee schepen, die aardappelen naar Holland in nemen; zoodra de schepen vol zijn, worden zij door andere vervangen.

HANNOVER, 23 September.

H. K. H. de kroonprinses is eergisteren gelukkig bevallen van eenen prins (vermoedelijken troon-opvolger). Deze gebeurtenis, welke in verschillende opzigten als zeer gewigtig te beschouwen is, heeft niet alleen ten hove, maar ook bij de ingezetenen eene groote vreugde verwekt. Een overgroot aantal ingezetenen dezer hoofdstad heeft zich terstond voor 's Konings paleis verzameld, en door het aanheffen van vreugdekreten van zijne blijdschap doen blijken. Z. M. heeft eene bezending der burgerij, en vervolgens ook de stedelijke regering, welke denzelven, in statigen optogt met fakkellicht, waaraan ruim 700 personen deelnamen, kwam gelukwenschen, met de grootste minzaamheid ontvangen, en heden, bij openbare aankondiging, den ingezetenen voor de betoonde deelneming in het geluk van het koninklijke stamhuis dank gezegd. De kroonprins, welke gisteren zich in den schouwburg vertoonde, is mede met het levendigste vreugde-gejuich begroet. Zoo wel gisteren als eergisteren was de stad 's avonds verlicht.

— Twee Engelschen hebben aangeboden, om op den Macadams weg van Bremen naar Hannover houten sporen te leggen, waarover de wagens met luchtstroom, met locomotieven volgens het atmospherique systeem, zullen worden vervoerd. De kosten zijn $\frac{2}{3}$ minder, dan ijzeren sporen.

FRANKFORT, 24 September.

Dezer dagen heeft eene weldadige, nijvere en stille doopsgezinde familie, bestaande uit 6 personen, de stad Memel verlaten, om in Amerika een meer ongehinderde uitoefening van godsdienst te zoeken, dan zulks in hun vaderland het geval was. Men betreurt nu haar verlies, vooral, daar ook de overige meestal vrij gegoede doopsgezinde familiën het voorbeeld der eerstgenoemde denken te volgen.

— De aardappel-prijzen alhier zijn reeds merkelijk gedaald. Terwijl nog voor twee weken 2 fl. 40 kr. voor het mudde betaald werd, kwam heden het mudde op 1 fl. 30 kr. te staan.

— Op den Praagschen spoorweg heeft den 10den dezer een treffend ongeluk plaats gegrepen. De hoofd-ingenieur *Perner*, zich in een der rijtuigen bevindende en meenende, dat de trein niet gemakkelijk voortrolde, stak het hoofd uit een der raampjes, om de oorzaak der belemmering te vernemen, doch op hetzelfde oogenblik werd hem, bij den ingang van eenen naauwen tunnel, het hoofd van den romp geslagen.

— Bij Felsberg zijn dezer dagen groote stukken rots, onder een geweldig gekraak, afgescheurd en naar beneden gestort; ditmaal echter zonder schade aan te rigten.

— In de glasschilderij-inrigting te Munchen wordt ijverig gewerkt aan vier groote kerkvensters, welke de Koning ten geschenke heeft bestemd voor den dom te Keulen. Zij zullen meer dan 40,000 guldens kosten. Zij moeten in 1848 de domkerk van Keulen versieren, wanneer het 600jarig jubileum der eerste steenlegging plegtig zal worden gevierd.

GROOTBRITTANJE.

LONDEN, 22 September.

Niet minder dan 18 R.-Catholijke bisschoppen hebben in Ierland op nieuw geprotesteerd tegen het wets-ontwerp, aangaande het akademisch onderwijs in Ierland. Zij verklaren, dat deze wet, in hunne oogen, niet opgehouden heeft, gevaarlijk te zijn voor de zedelijkheid en den godsdienstig geloof. De hooge geestelijkheid in Ierland telt 30 leden, zoodat de meerderheid aan dezen gewigtigen maatregel haar zegel gehecht heeft.

— In Amerika heeft een geneesheer de proef, die onze natuurkundigen op vogelen en muizen nemen, om, namelijk, deze dieren onder eene luchtpomp te laten sterven, op een mensch volvoerd. Iemand, die, vermoedelijk uit droefgeestigheid, — want hij was een ware Heraclict, — zich daartoe had overgegeven, werd onder eene groote koperen klok gezet, die met sterke gewelfde glazen voorzien was, om licht door te laten, en om den aan de proefneming onderworpen patiënt te kunnen gadeslaan. Nu werd hem de lucht onttrokken, en hij stierf onder alle verschijnselen van den verstikkingsdood. De proefnemer liet nu zijne proef een half uur rusten; daarop werd in de klok zuurstofgas gebragt, en zie! de doode leefde weder op. Hierin nu ligt voorzeker wel niets onmogelijks, evenmin, trouwens, als iets nieuws; want ieder natuurkundige heeft hetzelfde gedaan of zien doen, ofschoon dan welligt nog niet op een mensch; maar de proefneming is in hare gevolgen allezins merkwaardig. Het gemoedsgestel van den mensch was volstrekt veranderd, of van het eene uiterste tot het andere overgeslagen; want van den droevigen, somberen melancholicus, was nu een luchthartig, dartel vrolijk mensch voortgekomen; met één woord: hem was eene nieuwe ziel ingeademd.

FRANKRIJK.

PARIJS, 24 September.

De Marseillanen hebben zich niet onaardig laten bedriegen door een' Moor. Deze is geen andere dan *Mohamed-ben-Serrour*, wiens aankomst met behoorlijke wijdluftigheid werd verkondigd. Men zag in hem niets minder, dan een' afgezant des Moorschen Keizers; men beijverde zich, om hem eer te bewijzen; in den schouwburg gaf men hem de eereplaats en de sluwe Marokkaan liet zich dit alles met eene waarlijk Oostersche deftigheid welgevallen; ja zelfs versmaadde hij het niet, een groot, uit Parijs ontboden horologie ten geschenke aan te nemen. De man is op reis gegaan naar Mekka, juist een paar dagen vóór dat men de laatste berigten uit Afrika ontving, die vermelden, dat *Mohamed-ben-Serrour* noch afgezant des Keizers, noch diens bloedverwant, noch een moor of prins was, maar een echt Muzelman, die tamelijk bemiddeld is. In Parijs drijft men natuurlijk dapper den spot met dit staaltje der ligtgeloovigheid van de goede Marseillanen.

— Een knaagworm, de Termijt, rigt groote verwoestingen aan onder het timmerhout, dat tot den scheepsbouw te Rochefort gebezigd wordt. In die haven staan thans vijf linieschepen, vier fregatten en vier stoombooten op stapel. De natuur-onderzoeker *Laurant* is door het ministerie naar Rochefort gezonden, om de levensgewoonten van het diertje gade te slaan en middelen aan de hand te geven, om het te vernielen.

— Volgens berigten uit de Zwitsersche kantons, heerschte ook dáár de aardappelenziekte; men schreef dáár de oorzaak toe aan het bemesten van den grond met guano en geloofde, dat de groote vettigheid de verrotting ten gevolge had.

— Een Madridsch blad, *el Globo*, toont zich eenigermate geraakt over de zeer vlugtige wijze, waarop de heer *Thiers* op zijne tegenwoordige reis door Spanje, die, gelijk men weet, dienen moet, om bouwstoffen voor zijn werk over het consulaat en het keizerschap op te zamelen, de merkwaardigheden van het land in oogenschouw neemt. Hij is onlangs te Toledo geweest, maar heeft zich dáár, volgens het genoemde blad, tot het bezigtigen der hoofdkerk bepaald, en toen de voornaamste overheidspersonen en leden der commissie voor de openbare gedenkteekenen hem een bezoek wilden geven, hun laten weten, dat hij te vermoeid was en reeds den volgenden ochtend vertrekken moest. „Als een luchtverschijnsel," zegt *el Globo*, „heeft de heer *Thiers* zich te Toledo vertoond. Toch is het jammer, dat hij dáár niet met eigen oog den treurigen toestand heeft gadegeslagen, waarin de Franschen onze voornaamste en fraaiste gebouwen hebben achtergelaten. Zoo iets zou hem stof tot merkwaardige aanteekeningen voor zijn geschiedkundig werk hebben opgeleverd."

Van den 25sten. De Fransche consul te Bahia heeft aan den minister van buitenlandsche zaken een zeer belangrijk verslag ingezonden, wegens het, op 80 mijlen van de stad, ontdekken eener overvloedige diamanten-mijn, die reeds voor de provincie Bahia eene bron van onberekenbare rijkdommen is. Deze mijn ligt in een woest, ontoegankelijk en bij gevolg onbewoond oord. Het ontdekken dezer mijn is het gevolg van een louter toeval. De chef van eene rijke Engelsche compagnie heeft reeds voor meer dan 4 millioenen der producten dezer mijn opgekocht en uitgevoerd. Daar de uitgraving dezer mijn aan den eersten den besten, die maar komen zal, is overgelaten, zullen de eerstkomenden den buit deelen. Onze consul zegt aan het einde van zijn rapport, dat in dit wild en ongezond oord reeds 8 a 9 duizend emigranten uit alle gedeelten van Brazilië zijn aangekomen, die er hunne tenten zijn komen opslaan, om de rijke opbrengst der mijn uit te graven.

BELGIE.

BRUSSEL, 24 September.

De *Moniteur* behelst een koninklijk besluit van den 19den Sept., krachtens hetwelk eene hulp- en voorzorg-kas wordt ingesteld ter gunste der onder Belgische vlag varende zeelieden en hunne gezinnen.

— Van goeder hand vernemen wij, dat voor Belgische rekening 50,000 tonnen aardappelen zijn opgekocht. De brief, die dit berigt aan een Gentsch huis mededeelt, komt van Hamburg. Wij twijfelen geenszins, of deze tijding zal met genoegen vernomen worden.

ANTWERPEN, 27 September.

Bij voortduring wordt hier veel tarwe, rijst, erwten, boonen en aardappelen ingevoerd. Heden en gisteren ontvingen wij wederom regen ladingen tarwe: deze aanvoeren hebben op den prijs van dit graan invloed gehad, zijnde hetzelve op de markt van gisteren 51 centimes per hectoliter gedaald.

NEDERLAND.

'S GRAVENHAGE, 26 September.

Men verneemt, dat het Z. M. den Koning behaagd heeft, reeds nu, aan de onderscheidene armbesturen in deze stad, de gewone jaarlijksche winter-bedeeling te doen uitreiken, behoudende Hoogstdezelve zich voor, om, indien daartoe later redenen mogten bestaan, die som dit jaar te vermeerderen, of op andere wijze den nood der armen te lenigen.

— Men verneemt, dat het Z. M. goedgunstig heeft behaagd, uit 's Rijks kas eene tegemoetkoming van *f* 5000 te verleenen, ten behoeve der onvermogende slagtoffers van den op den 19den Aug. l.l. plaats gehad hebbenden storm in eenige gemeenten van het 4de district der provincie Noordbraband.

— Men verneemt, dat Z. M. de Koning en Z. K. H. de Prins *van Oranje* last gegeven hebben, dat er dit jaar geene aankoopen van aardappelen voor Hoogstderzelver huizen meer zullen worden gedaan; dit voorbeeld van koninklijke bezorgdheid is spoedig door de aanzienlijksten der residentie gevolgd.

— Het heeft H. K. H. mevrouw de prinses *van Oranje* behaagd, haren secretaris, den heer *von Wickerlin*, koninklijk Wurtembergschen legatie-raad, te magtigen, om voor hare rekening in Duitschland eene ruime hoeveelheid goede gezonde aardappelen te doen aankoopen, gedeeltelijk bestemd voor het Evangelisch-Luthersche weeshuis alhier, en verder tot andere weldadige bedoelingen, waartoe alreeds door ge-

noemden heer een vertrouwd persoon (de heer *Handel*, zijn schoonvader) van hier naar Duitschland is afgevaardigd.

— Heden heeft de justitie eene huiszoeking gedaan bij de personen *E. Meeter*, *J. du Mée* en *P. Mingelen*, de eerste schrijver, de twee anderen uitgevers van de weekbladen *de Ooijevaar*, *de 's Gravenhaagsche Miniatuur-Nieuwsbode* en *de Ontwaakte Leeuw* (van welk laatste bladje slechts 1 a 2 nommers waren uitgegeven). Deze drie personen zijn, krachtens bevel der raadkamer van de arrond.-regtbank alhier, in hechtenis genomen en naar het huis van burgerlijke en militaire verzekering overgebragt. Voorts zijn hunne papieren, benevens de voorhanden zijnde exemplaren van het tweede nommer van *de Ontwaakte Leeuw*, dat heden in het licht verschenen is, en waarvan slechts enkele in omloop gekomen zijn, in beslag genomen.

— De persoon van *P. A. de Haas Jz.*, mede schrijver van een' der *Ooijevaars*, is reeds sedert het begin dezer week in gijzeling gesteld, ter zake van het niet voldoen van boeten, waartoe hij wegens overtreding der wettelijke bepalingen nopens het onderwijs was veroordeeld.

— Van de 21 personen, tegen welke uit dezen of genen hoofde proces-verbaal is opgemaakt, ter gelegenheid der ongeregeldheden, die alhier dezer dagen hebben plaats gehad, zijn er 17 ontslagen. Twee der belhamels van de bewegingen, te Delft voorgevallen, zijn alhier in de gevangenis gebragt.

AMSTERDAM, 26 September.

In deze week zijn aan de Kaag op het Haarlemmermeer met de onder den naam van *Leeghwater* bekende stoommachine de belangrijkste proeven genomen. Jl. Dingsdag, den 22sten dezer, waren verscheidene heeren ingenieurs van den waterstaat genoodigd. Woensdag bevonden er zich eenige heeren leden der commissie, belast met de directie der droogmaking van het Meer. Donderdag waren er drie ministers, die van binnenlandsche zaken, van marine en van oorlog, vereenigd, benevens de heer gouverneur van Zuid-Holland en de heer president der gezegde commissie; eindelijk de drie heeren ingenieurs, *J. A. Beijerinck* van Leiden, die den hydraulieken toestel heeft zamengesteld, *A. Dean* van Londen, vervaardiger der stoommachine, en *G. Potenti* van Pistoria (Toskanen), die zich hier bevindt, om, geheel met een wetenschappelijk doel, de proefnemingen bij te wonen. De hydraulieke toestel en het stelsel der stoommachine schijnen tot het voorgenomen werk der droogmaking volkomen doelmatig te zijn ingerigt. Intusschen zijn voor alsnog de wateren van het Meer niet met de machine in gemeenschap gebragt, en is ook de Ringvaart niet gesloten.

Van den 28sten. Het *Weekblad van het Regt* verzekert, dat de aangevangen regtsvervolging, tegen de personen van *E. Meeter*, *J. du Mée* en *P. Mingelen*, gegrond zou zijn op de art. 91 en 97 van het wetboek van strafregt, welke artikelen luiden als volgt:

Art. 91. De aanslag of zamenspanning, die ten oogmerk heeft, hetzij burgerlijken oorlog te verwekken, door de burgers of inwoners tegen elkander in de wapenen te brengen, of daartoe op te zetten, hetzij de verwoesting, den moord en de plundering in eene of meerdere gemeenten te brengen, zal met doodstraf gestraft worden, en de goederen der schuldigen zullen verbeurd verklaard worden.

Art. 97. Ingevalle van het plegen van eene of meerdere misdaden, bij art. 86, 87 en 91 vermeld, of wel van de bloote poging daartoe, door een' zamengerotten hoop, zal de doodstraf met verbeurdverklaring van goederen aan al degenen, die tot den troep behooren, en op de plaats der oproerige zamenrotting gevat zullen zijn, zonder onderscheid van rang, opgelegd moeten worden. Met dezelfde straffen zal gestraft worden, ofschoon niet op de plaats gevat zijnde, al wie het oproer belegd of bestuurd heeft, of in den hoop eenige bediening bekleed of eenig bevel gevoerd zal hebben.

GOES, 23 September.

Met genoegen verneemt men, dat in sommige landgemeenten de boeren aan de arbeidende klasse dezen winter werk zullen verschaffen, door gronden, die anders geploegd zouden worden, te laten omspitten, alsmede, dat zij tegen eenen gemiddelden prijs voor hen zekere hoeveelheid graan beschikbaar zouden stellen.

DELFT, 24 September.

Het is ons aangenaam te kunnen melden, dat sedert gisteren middag te 12 uren, toen de policie en de militaire magt zich allerwegen ontwikkeld had, de rust in deze stad terug gekeerd en de orde hersteld is. Voor al de woningen, waar aanrandigen te vreezen waren, zijn manschappen van de infanterie, kavallerie en artillerie geplaatst. Treurig was de gesteldheid op Maandag avond en nacht. Bijna bij al de bakkers, grutters en kruideniers zijn de glazen ingeworpen en is het houtwerk der vensters vernield. Hier en daar hebben de kwaadwilligen zelfs al het goed, dat zich in den winkel bevond, er uitgehaald. Ook heeft men zich aan ontrooving van geld en goed, in de winkels, schuldig gemaakt. Algemeen hoopt men, dat het de autoriteiten gelukken zal, de herhaling van alle ongeregeldheden voor te komen

KAMPEN, 24 September.

Laatstleden maandag was de korenmarkt hier ruimschoots van mondbehoeften voorzien, gelijk ook vrijdag te Zwolle.

UTRECHT, 25 September.

Met veel genoegen en belangstelling verneemt men, dat de heer staatsraad gouverneur dezer provincie, op het daartoe aan Zijn Hoog Ed. Gestr. gedane voorstel, laatstledene week eene proeve heeft doen nemen en persoonlijk bijgewoond, om de aardappelen, door middel eener *doelmatige* drooging, te behouden en tot blijvend en voortdurend voedsel beschikbaar te maken, en dat deze proef eene *gewenschte uitkomst* heeft opgeleverd.

ROTTERDAM, 26 September.

Men verneemt, dat het stedelijk bestuur alhier zich reeds sedert eenigen tijd heeft bezig gehouden met het beramen en nemen van maatregelen, om gedurende den ophanden zijnden winter, bij onverhoopt klimmen der prijzen van eetwaren, in de gelegenheid te zijn, om in de verkrijging van eerste levensbehoeften, tegen een' matigen prijs, door de minvermogenden te kunnen voorzien, en dat ook heeren commissarissen voor de spijsuitdeeling zijn uitgenoodigd, zich onledig te houden, om deze inrigting op zoodanigen voet te brengen, dat daardoor aan de meerdere behoeften, die het wel maar al te waarschijnlijk is dat ontstaan zullen, zal kunnen te gemoet gekomen worden.

— Men is, behalve te Wageningen, ook op andere plaatsen druk bezig met het poten van aardappelen, die op eene diepte van 28 duimen worden in den grond gelegd, en in het laatst van Februarij of het begin van Maart 1846 tot rijpheid zijn en dan het dubbel gewas opleveren zouden.

DEVENTER, 25 September.

De berigten aangaande de aardappelziekte in deze omstreken luiden niet ongunstiger: het bederf neemt op verre na niet zoo sterk toe als in het begin, en volgens sommigen, zouden ook de aardappelen, die nog in den grond zijn, trapswijze beter van smaak worden.

NIJMEGEN, 26 September.

Men verneemt, dat heeren gedeputeerde Staten dezer provincie, in hunne vergadering van den 25sten dezer, besloten hebben, het voorstel te doen, om, tot bijschaffing van zoodanige fondsen, als welke in de verschillende gemeenten zullen worden vereischt, ter voorziening in de tijdelijke behoeften aan onderstand, ten gevolge der mislukking van den aardappelen-bouw, eene geldleening te bewerkstelligen van uiterlijk *f* 200,000, bij aandeelen van *f* 100 elk, rentende 3 pCt. Deze geldleening, welke bestemd is om daaruit renteloоze voorschotten te geven, zal binnen acht jaren worden afgelost, zullende die aflossing bij het lot worden geregeld. — Voor dezelve is heden terstond ingeschreven door één' voor twintig, door twee voor tien, door vijf voor vijf en door één' voor vier aandeelen.

ZWOLLE, 26 September.

Men zegt, dat, ten gevolge der bemoeijingen van de kamer van koophandel en fabrijken alhier, door eenige heeren handelaren in combinatie zal worden aangevoerd eene lading van twee- à drieduizend mudden aardappelen uit Schotland; welke onderneming, na goede uitkomst van hoedanigheid en prijs, door meerdere ladingen zal worden gevolgd.

— De ongeregeldheden, welke te Leiden door eene nog van zwieren en rinkelrooijen op de naburige paardenmarkten en kermissen dronkene menigte begonnen zijn, hebben, behalve te 's Gravenhage, ook weerklank gevonden bij het gepeupel van Delft en van Haarlem. De blijken, dat het der overigheid ernst is, om de orde te handhaven, zijn voldoende geweest, om de nietswaardigen in hunne baldadigheden te stuiten. Nietswaardigen toch zijn het, die bij al den zegen, welke naar onze markten toestroomt, onverschillig blijvende, den ondankbaren zin alleenlijk vestigen op hetgene minder gelukt is, en zulks tot voorwendsel aanwenden, om eens eene proeve te nemen, hoe verre zich wet en orde in het aangezigt laten slaan.

Daarentegen is het insgelijks te laken, dat winkeliers, van het oogenblik gebruik makende, hunne waren op te hoogen prijs houden en daardoor het volk tergen. De concurrentie is niet altijd genoegzaam, om dit tegen te gaan; want een fatsoenlijk winkelier kan er niet ligt toe komen af te slaan, al levert de prijs, waarvoor zijne gezamenlijke medewinkeliers verkoopen, eene buitensporige winst, daar hij den naam van marktbederver en onderkruiper schuwt. De spreuk van *Salomo: Wie koren onthoudt, dien vloekt het volk; maar zegening zal zijn over het hoofd des verkoopers*, gaat niet enkel de graanhandelaars aan.

GRONINGEN, 29 September.

Wij merken met genoegen op, dat de zetting van het Roggebrood voor deze week niet alleen niet heeft behoeven te worden verhoogd, maar zelfs eenigzins heeft kunnen worden verlaagd. Wanneer wij daarbij in aanmerking nemen, dat op den laatsten marktdag hier ter stede ook de prijzen van andere granen, als van gerst en boekweit, eenigen teruggang geleden hebben; dat, naar de Amsterdamsche beursberigten van den 26sten dezer, de stemming van de graanprijzen aldaar lusteloos was; dat uit onderscheidene steden van ons land melding gemaakt wordt van buitengewonen aanvoer ter markt van granen en andere levensmiddelen; dat, volgens de berigten uit andere oorden van Europa, de oogst schier overal voldoende, in sommige oorden zeer ruim is uitgevallen; dat berigten uit Indië gewagen van een' buitengewoon overvloedigen rijstoogst, dan gelooven wij in dat alles de bevestiging te vinden van het gevoelen, dat de grootendeels mislukte aardappelen-oogst wel als eene belangrijke ramp beschouwd moet worden, maar dat het gebrek aan aardappelen door andere levensmiddelen kan worden vergoed, en dat de vrees voor algemeen gebrek, ja zelfs voor hongersnood, inderdaad ongegrond is. De snelle en buitengewone rijzing van den prijs der levensmiddelen, die plaats heeft gehad, maar ook nu reeds heeft opgehouden, laat zich gereedelijk verklaren door de ongunstige weersgesteldheid en de onzekerheid, waarin men aanvankelijk verkeerde omtrent den uitslag van den oogst in het algemeen; door het gemis van aanvoer, zoo van binnen- als van buitenlandsch, gedurende den oogsttijd; en vooral niet het minst door het onverstandig gerucht en het onberaden geschrijf over het naderend dreigend gebrek, en de noodzakelijkheid, om daartegen allerlei maatregelen te nemen, waardoor allerwegen schrik en vrees zijn opgewekt, verspreid en onderhouden, alsof hongersnood voor de deur stond. Wij vernemen niet, dat in deze stad reeds commissiën benoemd, of inschrijvingen geopend, of andere opzien barende en zorgwekkende maatregelen genomen zijn, die, door de vrees voor het kwaad op te wekken en te onderhouden, inderdaad het kwaad, dat men vreest en wil voorkomen, te weeg brengen. Wij vertrouwen desniettemin, dat de besturen van de stad en van armen-instellingen daarom niet minder naauwlettend en belangstellend den staat van zaken gadeslaan, en dat, indien onverhoopt de tijd en noodzakelijkheid om te handelen mogt komen, de weldadigheid van Groningen dan zoo min zal te kort komen, als zij in den laatst afgeloopen winter te kort gekomen is. Toen stond, bij eene strenge koude, alle arbeid gedurende vier maanden stil; niemand zal ontkennen, dat die tijd inderdaad moeijelijk was; wij zijn dien, onder Gods zegen, gelukkig te boven gekomen; mogen wij daaruit geen redelijk vertrouwen voor de toekomst ontleenen?

— Op aanstaanden Donderdag, den 2den October, des voormiddags te 11 uren, zal, in de kerk der Doopsgezinde Gemeente alhier, de heer J. J. P. VALETON, door Z. M. benoemd tot hoogleeraar in de faculteit der Bespiegelende Wijsbegeerte en Fraaije Letteren aan deze Hoogeschool, in plaats van den hoogleeraar T. W. J. JUYNBOLL, die betrekking aanvaarden met het houden eener redevoering: *de Grammatices studio literarum Hebraearum cultoribus summopere commendando;* d. i.: *betoog, dat de studie der Spraakkunst den beoefenaren der Hebreeuwsche letterkunde hoogelijk aan te prijzen is.*

— Den 27sten September is aan onze Hoogeschool bevorderd tot Doctor in de Geneeskunde de heer E. H. WILLEMS, van Amsterdam, na het openlijk verdedigen van eene dissertatio medica inauguralis, *de cerebri abscessibus.*

— Bij Z. M. besluit van den 21sten September 1845, no. 116, is benoemd: tot substituut-officier bij de arrondissements-regtbank te Winschoten, mr. E. T. DE JONGH, thans commissaris van policie te Groningen.

— Als niet onbelangrijke bijzonderheden voor de natuurlijke geschiedenis van ons vaderland, vermelden wij het navolgende: vooreerst, dat sedert eenigen tijd hier *buitengewoon* vele wijtings (*gadus merlanchus*) ter markt worden aangevoerd en voor geringen prijs verkocht. Volgens het algemeen oordeel, is die visch smakelijker, dan de gewone schelvisch. Dit duurt zoo reeds gedurende 14 dagen, en heeft hier nog nooit in die mate plaats gevonden. De Zoltkamper visschers voeren dezelve aan, terwijl men ze anders meer aantreft op grootere afstanden van onze Noordkust.

Ten tweede komen hier tegenwoordig mede *bijzonder vele* eendvogels ter markt, en worden dezelve *als visch* op de vischmarkt uitgemijnd. Men vindt daaronder wel 6 soorten van eenden. Zij worden zeer goedkoop verkocht, en strekken alzoo in dezen ongunstigen tijd, wat den prijs der levensmiddelen betreft, tot eene gewenschte vergoeding, ook voor den minder gegoeden.

Wat de oorzaken van deze niet gewone natuurkundige verschijnselen aangaat, zoo weten wij dienaangaande verder niets zekers mede te deelen. Er zoude echter wel een verband tusschen dezelve en den komenden winter kunnen bestaan.

— Uit Zuidlaren wordt, d.d. 29sten September, het volgende gemeld:

Gisteren avond, omstreek half negen, werd onze gemeente zeer verontrust op de tijding, dat er op het nabijgelegen gehucht Plankensloot brand was ontstaan in den molen van den heer B. VAN BON, zijnde een voor weinige jaren nieuw gebouwde olie- en houtzaagmolen. Schielijk, vóór dat er tijd was aan blusschen te denken, stond dezelve geheel in volle vlam, zoodat ook alles eene prooi der vlammen is geworden. Ongeveer 300 mudden zaad zijn mede in asch verteerd, als ook eenige duizenden zoo raap- als lijnkoeken en andere belangrijke bezittingen.

Tot eer van Zuidlarens ingezetenen moeten wij verklaren, dat zij allen ijverig en met orde middelen in het werk stelden, om zoo veel mogelijk te redden, wat nog te redden was. Deze orde behoort vooral toegeschreven te worden aan de onvermoeide zorg en oplettendheid van den edel achtb. heer burgemeester dezer gemeente, aan de ijverige pogingen, om alles te regelen, van den heer graaf VAN HEIDEN REINESTEIN en den heer HOFKAMP, welke men dan ook op bijna alle gevaarlijke plaatsen aantrof. Ook merkten wij met genoegen op, dat de heer generaal ARDESCH alle krachten in het werk stelde, om ook het zijne toe te brengen ter blussching van den brand, ter leniging van de ellende en ter aansporing van de arbeiders. Met lof behooren wij ook nog te vermelden, dat de heer notaris, de heeren med. doctoren onzer gemeente, de burgemeesters van Anloo en Haren met een aanzienlijk aantal ingezetenen en de veldwachters hunner gemeenten, als ook de heer ontvanger van laatstgenoemde gemeente en van Onderdendam, die zich toevallig in onze gemeente bevond, al hunne krachten in het werk stelden, om den hevigen brand te helpen blusschen; aan wier vereenigde krachten het dan ook dank te wijten is, dat het houtstek, de knechtenwoningen en de woning van den eigenaar, die meermalen vuur vatteden, behouden zijn gebleven.

De molen was verzekerd voor *f* 9000,00, doch de schade, den eigenaar door dezen brand toegebragt, is voor als nog onberekenbaar.

De oorzaak van den brand is niet bekend.

De *Staats-Courant* van den 27sten dezer behelst het volgende berigt:

Te 's Gravenhage, te Haarlem en te Delft hebben eenige lieden uit den lageren stand dezer dagen op eene rustverstorende wijze hunne ontevredenheid over de toenemende duurte der grutterswaren of van het brood kenbaar gemaakt.

Het is ontegenzeggelijk eene groote ramp voor de mingegoeden, dat de ziekte der aardappelen zoo nadeelig op de prijzen der andere levensmiddelen terug werkt. Het is te wenschen, dat de wélgeslaagde oogst van het koren en van de peulvruchten, gesteund door de buiten 's lands gedane bestellingen, eerlang lagere prijzen mogen verschaffen. Vrees voor een duurzaam en wezenlijk gebrek is er te minder, daar de berigten uit onderscheidene vreemde landen, zelfs ten opzigte van den aardappelenoogst, geenszins ongunstig luiden. Maar die vrees bestaat niettemin, en zij is een kwaad, dat oogenblikkelijk gebrek ten gevolge kan hebben. Die vrees toch bewerkt, dat velen, bezorgd voor de toekomst, bij tegenstelling van gewone tijden, noodeloos of voorbarig ruimen voorraad aanschaffen; de navraag van den dag wordt daardoor grooter, dan het aanbod of dan de gereede voorraad, en zoo doende wordt alles, om zoo te zeggen, kunstmatig opgedreven.

Het was der Regering geen oogenblik twijfelachtig, wat zij in de gegevene omstandigheden moest doen. Harerzijds te trachten in de behoefte te voorzien, zoude de bezorgdheid vermeerderen, de prijzen van het toeval der inzigten doen afhangen, den Staat schromelijke kosten en mitsdien nieuwe schulden berokkenen, den spekulatiegeest van de massa handeldrijvenden smoren. Zij moest daarentegen de poorten openen; de lasten op den invoer verligten; onder bekendmaking met den waren stand der zaak de zekerheid geven, dat zij den spekulant niet in den weg zou staan, en daarteboven aanmoedigen of helpen, om door liefdadigheid en werk tijdig voor de behoeften van den nakenden winter te zorgen.

Wat in dien zin kan worden gedaan, geschiedt. Reeds doorploegen vele schepen de baren, om leeftogt te halen, waar die voldoende en tegen matige prijzen te vinden is. Reeds was men met vrucht op middelen bedacht, om het verder bederf der aardappelen tegen te gaan. Reeds kan men de hoop voeden, dat, bij een rustig verbeiden, de winter wel meer dan gewone duurte, maar geenszins de gevreesde schaarschheid zal opleveren.

Maar de hoogte der prijzen van den dag drukt niettemin. De behoefte van het oogenblik maakt wrevelig, ontevreden. Men zou zich willen wreken. Op wien? Tegen God, die de beproeving zond, valt niet te kampen. Aan de Regering kunnen zelfs kwalijkgezinden het misgewas eener vrucht niet wijten. De groote kooplieden werken meer in de verte. Maar de grutters en de bakkers! Dezen heeft men onder zijn bereik — die moeten het ontgelden; want die hadden het in de magt om zonder opslag te verkoopen — al verloren zij er bij. Redelooze en, wat erger is, noodlottige dwaling, welke op het hoofd van hen zou kunnen nederkomen, die er zich aan overgeven!

Wat toch is het belang der menigte? Immers lage prijzen van den leeftogt. Hoe verkrijgt men die bij schaarschheid van eigene productie? Immers door invoer. Wat kan tot invoer uitlokken? Immers bij den koopman niets, dan het uitzigt op winst. En wat belooft winst? Immers het verschil der prijzen tusschen het elders en het hier te verkrijgene. Bij vrijen handel en voldoende concurrentie zal de bestaande voorraad meer dan genoegzaam zijn, om den koopman, die door uitzigt op winst geprikkeld wordt, den noodigen tijd tot invoeren te gunnen. Hooge prijzen, bij het elders verkrijgbaar blijven van het product, leveren den besten waarborg, dat het gebrek, indien het bestaat, niet lang zal aanhouden. Kooplieden of grutters, die meer dan de gewone winsten bejagen, die met woekerwinst verkoopen, handelen gewetenloos, maar niettemin bewijzen zij in de gevolgen eene weldaad, door het uitlokken eener meerdere concurrentie tot aanvoer. Onze verschillende binnenlandsche markten leverden er in de laatste dagen de sprekendste bewijzen van, door de groote afwisseling der prijzen, naar mate de aanvoer van het oogenblik al dan niet aan de loopende behoefte voldeed.

Het is te hopen, dat een ieder moge bijdragen, om de menigte haar waar belang onder het oog te brengen, om den koopman niet door bedreigingen af te schrikken, om, niet meer dan het benoodigde aankoopende, tijd te winnen, ten einde door aanvoer in de wezenlijke behoeften te voorzien.

Voorts leest men in de *Staats-Courant* van den 26sten dezer het volgende berigt:

Opzettelijk bewerkstelligde proeven hebben doen zien, dat de door de heerschende ziekte aangetaste aardappelen door zorgvuldige drooging tegen verder bederf beveiligd en alzoo voor gebruik behouden kunnen worden. Dit middel, in het groot toegepast, belooft eene voor het algemeen hoogst gewigtige uitkomst. Ieder mud aardappelen, dat op deze wijze behouden blijft, behoeft niet door aanvoer van buiten 's lands vervangen te worden; aanzienlijke geldsommen blijven diensvolgens in het land, en het stijgen der prijzen van anderen leeftogt wordt tegengegaan.

Het is uit dien hoofde belangrijk voorgekomen, de algemeene aandacht te vestigen op de wijze, waarop het droogen der aardappelen behoort te geschieden, ten einde aan het doel te beantwoorden, wijl men zich anders aan mislukking zou zien blootgesteld (1).

De toebereiding geschiedt als volgt:

De aardappelen, geschild of ongeschild (2), moeten aan dunne schijven gesneden worden (3). Deze schijven doet men in eene kuip of bak en giet op dezelve, per mud, hoogstens zes emmers water (4), met acht *medicinaal oncen* zuiver zwavelzuur gemengd, en laat ze daarin gedurende 36 uren, ze van tijd tot tijd omroerende, ten minste acht malen in dien tusschentijd.

Daarna moeten de aardappelschijven uit de kuip genomen en zoo lang gewasschen of bij herhaling in versch water gezet worden, dat er geene zwavelzuur-deelen meer in zijn, hetwelk men kan beproeven, door lakmoespapier in het water te doopen, zijnde, wanneer dit papier niet rood wordt, de aardappelen genoeg gezuiverd, en kan men ze uitpersen (5).

Nadat de aardappelschijven zeer goed zijn uitgeperst, moeten deze op borden, zooveel mogelijk uit elkander, in de zon en lucht gedroogd worden (6).

Men houdt zich overtuigd, dat aardappelen, op die wijze behandeld op eene drooge plaats bewaard kunnen worden, en des winters niet bevriezen. Gebruik er van willende maken, moet men ze vooraf eenige uren in water laten weeken. Met knollen, wortelen, kool, enz., als hutspot of zoogenoemde ratatoe gekookt, leveren zij een zeer doelmatig voedingsmiddel op.

---

(1) Het ware mogelijk niet ondienstig, in elke gemeente, waar men dit in werking wilde brengen, eerst eene kleine hoeveelheid te bereiden, om met de behandeling bekend te worden, daar alles van de *goede* behandeling afhangt.

(2) In steden, waarin zich gestichten bevinden, kunnen voor zeer geringen prijs deze aardappelen geschild worden, als in gevangenissen, enz.

Ook deze schillen kan men behouden en droogen tot een goed voeder voor beesten; wanneer namelijk de aardappelen uit het met zwavelzuur vermengde water genomen zijn, werpt men de schillen daarin (als zijnde dit water nog krachtig genoeg), doet deze insgelijks 36 uren in dit water staan en uitgeperst zijnde droogen.

Op dorpen of kleine steden, waar geene gestichten zijn, om deze aardappelen te kunnen schillen, zoude men deze bewerking aan kleine kinderen kunnen opdragen, en wel tegen uitkeering van de gedroogde schil zelve.

(3) Hoe dunner de schijven zijn des te beter, zoo voor het in- en uittrekken van het zwavelzuur, als naderhand voor het droogen.

Wanneer men in grootere hoeveelheid dit droogen bewerkstelligt, zoude het snijden kunnen geschieden door middel van een zeer eenvoudig en onkostbaar werktuig.

(4) De evenredigheid van 1½ emmer water met 2 *medicinaal* oncen zwavelzuur moet altijd in acht genomen worden.

(5) Men moet de aardappelen niet te lang in de pers laten staan, om voor te komen, dat zij niet zuur of bitter worden.

(6) Wanneer ongunstig en regenachtig weder verhindert ze aan de zon of lucht bloot te stellen, dan kan men deze ook door middel van aangebragte warmte droogen, in en boven bakkersovens, in de steden op eesten, in brouwerijen, fabrijken, pottenbakkerijen, steenovens, enz., maar alles hangt van goeden wil, medewerking en vlijt af.

Het stedelijk bestuur van Dordrecht heeft de volgende waarschuwing medegedeeld: „Die op ongeoorloofde wijze den prijs der koopwaren poogt te doen rijzen, wordt gestraft met gevangenisstraf van *ééne maand* tot *één jaar* en eene boete van *f* 250 tot *f* 5000, en die de koopwaren bedriegelijk vervalscht, met gevangenisstaf van drie maanden tot een jaar, en eene boete van minstens *f* 25. (Zie de bepalingen der artikels 419 en 423 van het Wetboek van Strafregt.)

Men verneemt, dat op de menigvuldige ingediende Adressen aan de Algemeene Synode der Ned. Herv. kerk, in den jare 1845 ter zake van het beroepen van *Buitenlandsche Predikanten*, door Z. M. den Koning het volgende, door evengemelde Synode vastgestelde Besluit is goedgekeurd, in dezer voege:

„Wij WILLEM II, bij de Gratie Gods, Koning der Neder-

landen, Prins van Oranje-Nassau, Groot-Hertog van Luxemburg, enz., enz., enz.

„Op de voordragt van Onzen Minister voor de Zaken der Hervormde Eeredienst, enz., van den 31sten Julij 1845 no. 6.

„Gezien het bij Koninklijk besluit van den 23sten November 1826, No. 189, goedgekeurd *Reglement op de Vacaturen, alsmede op de beroeping en het ontslag van Predikanten.*

„Den Raad van State gehoord (Advies van den 15den dezer no. 10)

„Hebben goedgevonden en verstaan:

„Goed te keuren de door de Algemeene Hervormde Synode, in hare zitting van den 10den Julij ll. vastgestelde ampliatie van art. 57 van evengenoemd Reglement, welk artikel mitsdien, met weglating der woorden: „hetwelk die inzending doet gepaard gaan van zoodanige consideratiën, vóór of tegen de verzochte agreatie, als hetzelve zal dienstig oordeelen" zal worden vermeerderd met de volgende bepaling:

„Door geenen kerkeraad zal eene beroeping op eenen *buitenlandschen predikant* mogen worden uitgebragt, dan uit eene nominatie, welke vooraf (voor zooveel de daarop geplaatste buitenlandsche leeraren aangaat) zal worden onderworpen aan de approbatie van het Provinciaal kerkbestuur, hetwelk daarop de consideratiën van het Classikaal Bestuur inwinnen, en in het algemeen belang van de Nederlandsche Hervormde kerk beslissen zal, zullende, wat in zoodanig geval de Waalsche kerken betreft, de Commissie tot de zaken der Waalsche kerken de Provinciale kerkbesturen vervangen.

„Geene dispositie of benoeming van eenen buitenlandschen Predikant zal kerkelijk worden gemaakt, zonder dat de kerkeraad daartoe vooraf de toestemming van het Provinciaal Kerkbestuur op bovengemelde wijze zal hebben verzocht en verkregen."

„Onze Minister voornoemd is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State tot informatie.

„'s GRAVENHAGE, 18 Augustus 1845.

De Minister voor de zaken der (*get.*) WILLEM.

Hervormde Eeredienst, enz.: *De Secretaris-Generaal en Advis.:*
(*get.*) H. VAN ZUYLEN VAN NIJEVELT. (*get.*) JANSSEN.

Onze tijd is ongemeen rijk in uitvindingen, welke in het gebied van het praktische leven grijpen. Een Deen, de uitvinder van eene ronddraaijende (rotirende) stoommachine, is te Hamburg gekomen, om zich naar Engeland te begeven, en zich daar een patent voor zijne uitvinding te verschaffen, dat hij ook voor Denemarken heeft verkregen. Het is bekend, dat de uitvinding van eene ronddraaijende stoommachine reeds lang tot de gezochte en nog niet opgeloste vraagstukken behoort en dat met deze uitvinding eene gewigtige zaak voor de industrie en de scheepvaart gewonnen is, daar zoodanige machines veel eenvoudiger en duurzamer zijn en minder ruimte innemen. De nieuwe machine moet zoo eenvoudig zijn, dat elke bekwame smid die vervaardigen kan; de tot proeve gemaakte machine van 2 paardenkracht, welke tot het voortdrijven eener boot gebruikt was, moet in wezenlijkheid op die wijze vervaardigd geworden zijn. Omtrent den uitslag der proeven heeft de uitvinder zeer bevredigende getuigenissen bij zich, en zoo hij het groote probleem in elk opzigt heeft opgelost, zal hij bestemd zijn, om eens eenen hoogen rang onder de uitvinders in de machinerie in te nemen. Volgens de berekening, zal de machine slechts het vierde gedeelte der ruimte eener gewone stoommachine beslaan en tevens ook goedkooper te bouwen zijn, om van de geringe kosten van onderhoud niet te spreken. Uit Engeland verneemt men dat het bouwen van ijzeren stoomboten met eene archimedische schroef dagelijks toeneemt en dat eerstdaags 14 zulke schepen voor de vaart met New-York, Rio de Janeiro, en Buenos-Ayres zullen aangelegd worden, zonder te rekenen die, welke de Regering laat vervaardigen. Eene ronddraaijende stoommachine zoude voor eene industriële beweging eene belangrijke toegift zijn, en de tijd nadert spoedig, dat ijzeren schepen die van hout geheel zullen vervangen.

INGEZONDEN STUKKEN.

Vergiftiging door Suikergoed.

Dat de menschen voortdurend onder het gebruik van schadelijke zelfstandigheden voortleven, zal ieder niet gereedelijk toestemmen, en toch is het eene waarheid, dat hevige vergiften onder velerhande gedaanten dagelijks door de meer gegoede klassen genoten worden. Men ziet daaruit niet dadelijk hevige toevallen ontstaan, welke vermoeden geven, dat er eene vergiftiging is geschied; maar kan dat langzaam dagelijks wederkeerend gebruik niet kwalen en ongemakken doen ontstaan, welke eindelijk met al het geweld eener hevige ongesteldheid losbarsten? Denkt slechts aan werklieden in loodwitfabrijken, welke na langen arbeid allerhevigst aan lood-kolijk kunnen lijden, of in groote steden, waar aanhoudend loodhoudend regenwater gebruikt wordt. Zoo ook kan het dagelijksche gebruik van koper, arsenicum en andere schadelijke metaalvergiften allernadeeligste gevolgen voor de gezondheid van het dierlijke ligchaam hebben.

Gij zult zeggen, geëerde lezer! men gebruikt toch maar zoo geen koper, arsenicum en ander metaalvergif. Met betrekking tot koper behoef ik u slechts op de spijzen te wijzen, welke in koperen gereedschappen bereid worden. Koper en arsenicum beide, op de verleidelijke verwen, waarmede het suikergoed aangesmeerd of bestrooid wordt (1).

Reeds langen tijd is steller dezes er op bedacht geweest, om die fraaije verfstoffen op arsenicum te onderzoeken, doch de gedachte, dat de suikerbakkers wel zouden weten, dat de gewone schilderverwen vergiftige zelfstandigheden zijn, en ze alzoo niet gebruiken, hebben dat voornemen bij mij doen verflaauwen, totdat voor eenige dagen mijne aandacht gaande gemaakt werd door de helder groene verwen, welke ik op zoogenoemde allerhande ontdekte.

Ik verzocht een stukje van hetzelve en verzamelde hiervan een 50—100tal korreltjes, welke daarop als strooikogeltjes aangehecht waren, en onderwierp ze aan een scheikundig onderzoek.

Dezelve met alle voorzorg en zindelijkheid behandelende, ontdekte ik met ontzetting, dat minder dan een tiende gedeelte van het behandelde mij met de gewone reagentia het duidelijkste bewijs gaf, dat de groene verf rattenkruid bevatte. Een toestel van MARSCH bij de hand hebbende, werd het overige aan die behandeling onderworpen; het gaf mij nogmaals duidelijke en overtuigende bewijzen, dat het groen, waarmede die snoeperij versierd was, niets anders was dan eene verbinding van rattenkruid met koper, onder den naam Schotsch- en Schweinfurter groen.

Wat moet er nu worden van een kind, dat eens ¼ ℔ van dat lekkers in eenmaal gebruikte? Zouden er geene verschijnselen van ziekte ontstaan, wier oorzaak men niet duidelijk konde gissen? En toch het kind was vergiftigd. En op wiens rekening zulks geschreven? Het leert ons, dat de bakkers, noch de fabrikanten van zulk suikerwerk weten, welke verderfelijke ingrediënten zij tot het zamenstellen hunner lekkernijen bezigen; voorwaar eene onvergeeflijke onkunde. Moesten niet de kleuren op de scholen reeds den eerstbeginnenden ingeprent worden, en hen tegen dezelve waarschuwen, of hun ten minste het karakter en de verderfelijke werking van de zoodanige ten sterkste worden ingeprent? Dan zoude hun het gevaarlijke van zulk eene onbedachte handelwijze bijblijven en in lateren leeftijd zouden zij zich wachten, niet zoo ligt hun evenmensch te vergiftigen.

Welke zijn nu wel de beste middelen, om die onkunde te hulp te komen, of te zorgen, dat niemand door die onkunde in zijne gezondheid benadeeld worde?

Zoude het der policie of wel den gemeentebesturen niet opgedragen kunnen worden, om toezigt te houden op eetwaren, welke of in winkels of op markten te koop worden aangeboden? Zouden zij naar zekere kenteekenen niet al spoedig kunnen zien, wat als verdacht diende beschouwd te worden, en zoodanig iets dan aan deskundigen ter onderzoek aanbieden? Hoe spoedig zoude zich die onkunde in kennis veranderen, en de schatbare gezondheid niet langer op het spel staan!

Mogt de Regering zich geroepen gevoelen, zich deze zaak aan te trekken en maatregelen te nemen, om het bestaande kwaad op te ruimen.

Wij staan bij onze naburen ten achteren, waar Conditerijen onder opzigt staan der gezondheids-commissie.

(1) Sommige suikerbakkers alhier, — dit weten wij van goederhand, — maken echter van *metaal*-kleuren geen gebruik, maar bedienen zich van *planten*-kleuren, die onschadelijk zijn. RED.

Scheikundigen in Nederland! trekt u deze zaak aan, onderzoekt alles, en waarschuwt voor het verkeerde. Geeft voorschriften aan die vakken van industrie, waar het noodig mogt zijn, dan zullen vele ongelukken voorkomen worden, welke uit het onderhavige relaas gebleken zijn, dikwijls te kunnen plaats grijpen.

Hiermede eindig ik vooreerst, en hoop, dat velen hierdoor uit den gewonen dommel zullen geraken, om ook eens handen aan het werk te slaan en aan te vullen, wat hier te kort gebleven is (2).

PHARMACOPOEUS.

(2) Wij nemen de vrijheid hier aan te merken, dat reeds ten vorigen jare ook dit belangrijk onderwerp is behandeld door den Geneesheer ALI COHEN alhier, in zijne bij den uitgever dezer uitgekomene *Mededeelingen uit het gebied van Natuur, Wetenschap en Kunst*, I, bl. 142 volg. Aldaar worden *blaauwe*, *roode*, *groene*, *zwarte*, *gele* en *witte* kleurstoffen opgegeven, die, als geheel onschadelijk, tot het kleuren van suikergoed en van speelgoed kunnen en moesten worden aangewend. RED.

'sGRAVENHAGE, 26 September. Door Zijne Majesteit zijn, bij besluit van den 18den September 1845, no. 59, goedgekeurd de uitgebragte beroepingen van predikanten door de kerkeraden der Hervormde gemeenten hierna genoemd, als: van Amsterdam, onder de klassis van dien naam, op J. E. DE VOOGT, pred. te Nijmegen; van Vinkeveen, onder de klassis van Utrecht, op J. C. WIJS, kandidaat bij het provinciaal kerkbestuur van Zuid-Holland; van Feerwerd, onder de klassis van Groningen, op J. SANTEE NIEUWEG, kandidaat bij het provinciaal kerkbestuur van Vriesland; van 's Hertogenbosch, onder de klassis van dien naam, op M. J. STRUICK, Cz., pred. te Poederoijen; van Noordwijk aan Zee, onder de klassis van Leiden, op E. C. GROENEVELD, kandidaat en hulpprediker te Bussum.

AMSTERDAM, 28 September. Wij hebben met leedwezen vernomen, dat de weleerw. heer A. F. SCHRÖDER, predikant bij de Evangelisch-Luthersche gemeente te Arnhem, voor het beroep bij gezegde gemeente alhier *bedankt* heeft.

De Minister van Financiën heeft, in dato 23sten September j.l., ter kennis van al de daarbij belanghebbenden gebragt, dat, krachtens art. 13 der Wet van den 29 December 1835 (*Staatsblad* no. 41), de middelprijzen der inlandsche Granen, opgegeven door de Commissiën, volgens art. 9 der opgemelde wet, voor het geheele Rijk, over het tijdvak van den 20 Aug. tot en met den 19 Sept. 1845, zijn geweest als volgt:

Tarwe per mudde	f 8 — 83½.	*Gerst* per mudde	f 5 — 24.
Rogge „ „	- 7 — 05.	*Haver* „ „	- 3 — 04½.
Boekweit „ „	- 7 — 40½.	*Ongepelde Spelt*	- 2 — 42½.

Weshalve, volgens art: 1 der opgemelde Wet, gedurende de maand October eerstkomende, de regten op den *in-* en *uitvoer* van de onderstaande Graansoorten zullen bedragen als hieronder staat uitgedrukt:

	REGT PER MUDDE. *Inkomend.*	*Uitgaand.*
Tarwe en *gepelde Spelt*	f 0 — 50.	vrij.
Rogge	- 0 — 15.	f 0 — 30.
Boekweit	- 0 — 15.	- 0 — 30.
Gerst en *Mout*	- 0 — 10.	- 0 — 25.
Haver	- 0 — 50.	vrij.
Ongepelde Spelt	- 1 — 00.	vrij.

Hebbende de wekelijksche middelprijzen in de provincie Groningen bedragen:

	TARWE.	ROGGE.	BOEKWEIT.	GERST.	HAVER.
1ste week:	f 6,75,	f 5,55,	f 6,15,	f 5,17½,	f 2,62½.
2de „	- 6,62½,	- 5,52½,	- 6,02½,	- 4,95,	- 2,57½.
3de „	- 6,67½,	- 5,60,	- 5,80,	- 4,97½,	- 2,50½.
4de „	- 6,90,	- 6,12½,	- 6,45,	- 5,20,	- 2,62½.
5de „	- 7,25,	- 6,55,	- 6,95,	- 5,45,	- 3,00.

ZEETIJDINGEN.

Gepasseerd te Rendsburg den 19 Sept., kapit. *de Jonge* vr. Martha, van Amsterdam n. de Oostzee; den 20sten *Blauw* Gesina, van Groningen n. de Oostzee; *Drewes* Tjakkien, van Amsterdam n. Dantzig; *Visser* vr. Maaike, van Amsterdam n. Rostock; den 21sten *Pekelder* de 2 Gebroeders, van Neustadt n. Gent; *Brouwer* vr. Renske, van Straalsund n. Amsterdam; den 22sten *Drent* Anna Catharina, van Stettin n. Amsterdam; *Douwes* Eendragt, van Hamburg n. Riga; *van Borkum* Geerdina, van Brussel n. Stettin. — Te Tonningen den 17 Sept., *Wilkens* Jantina, van Delfzijl n. Dantzig; *Bekkering* Vriendschap, van Antwerpen n. Koningsbergen; *de Jonge* Alida Ikina, van Brussel n. Lubeck; den 19den *Hitman* jonge Hendrik, van Rotterdam n. Stettin; *de Vries* Johannes, van Leer n. de Oostzee; *Gort* Onderneming, van Hamburg n. Koningsbergen; den 20sten *Scholtens* Catharina Alida, van Wismar n. Rotterdam; den 21sten *Ekamp* vr. Antje, van Stettin n. Antwerpen; *van der Woude* Gesina Gesina, van Riga n. Hamburg.

Binnengekomen te Amsterdam den 24 Sept., kapit. *Smit* Prins Hendrik, van Banjoewangie; den 25sten *Ouwehand* Westphalia, van Hull; *de Boer* Gesina, van Dantzig; den 26sten *Bolhuis* Decima, van Batavia; *Ymker* Fenna Catharina, van Newcastle; *Wijbus* de Vriendschap, van Seaham; *Muntendam* Sara Anna Cornelia, van Dantzig; den 27sten *Bakker* de Verwachting, van Ostende. — Te Hollesloot den 25 Sept., *Schoemaker* Johanna Rebekka, van Riga. — Te Kampen den 24 Sept., *Joosten* Annachiena, van Sunderland. — Te Texel den 25 Sept., *Stutvoet* Margaretha Gesina, van Hartlepool; *de Jong* Sikkolina Hooites, van Riga n. Dordrecht, als bijlegger; *Nieveen* Goede Verwachting, van Dantzig; *Hansen* Catharina Maria, van Odensee; den 26sten *Fokkema* de 3 Gebroeders, *Tippema* de Vriendschap en *Lukkien* Goede Hoop, alle drie van Londen; *Ouwehand* de Hoop, van Hull. — Te Helvoet den 24 Sept., *Nieboer* vr. Margaretha, van Londen; *Koops* Lammechiena, van Newcastle; *Mulder* Alida, van Petersburg; den 25sten *Oldenburger* de 5 Gezusters en *Plukker* Martha Alida, beide van Londen. — Te Terschelling den 21 Sept., *Duintjer* Catharina Frederika, van Bergen; *Dijk* Anna Catharina, van Dantzig; den 23sten *Joosten* Annegina, van Sunderland; *Sprik* de 2 Gebroeders, van Drammen. — Te Kertch den 15 Aug., *Strattngh* Helena, van Konstantinopel. — Te Gravesend den 20 Sept., *Tuntelder* Geertruida, van Amsterdam; den 23sten *de Jonge* jonge Reintje, van Workum. — Te Falmouth den 19 Sept., *Tiktak* Anna Clasina, van Marseille. — Te Pillau den 19 Sept., *Wever* jonge Hendrik, van Hamburg. — Te Swinemunde den 17 Sept., *Bekkering* Ulrika, den 18den *Mulder* Rensina en den 19den *Zoutman* Geertruida Hendrika, alle drie van Amsterdam. — Te Wolgast den 20 Sept., *Kok* Aastroom, van Stettin. — Te Drammen den 8 Sept., *Sprik* de 2 Gebroeders, van de Lemmer; den 9den *de Vries* Gezusters, van Amsterdam; den 11den *Helmers* de 4 Gezusters, van de Lemmer. — Te Hamburg den 24 Sept., *Scholtens* Onderneming, van Amersfoort. — Te Bremerhaven den 21 Sept., *de Vries* de 5 Gezusters, van Groningen; den 22sten *Lukkien* Tjakkiena, van Stettin. — Te Marseille den 19 Sept., *Mellema* Cornelis, van Amsterdam. — Op den Rivier van Nantes den 21 Sept., *Boerhave* Arendina Elisabeth, van Venetie. — Te Hull den 21 Sept., *Smit* Jantina Margaretha, van Amsterdam. — Te Dantzig den 16 Sept., *de Boer* Alida, van Leer.

Binnengekomen te Texel den 27 Sept., kapit. *Schoon* Fenna, van Dantzig; *Haverbult* jonge Johanna, van Christiansand. — In het Vlie den 25 Sept., *Broeckema* Hillechiena Christina, van Riga. — Te Terschelling den 24 Sept., *Postema* Gesina, van Petersburg; *Hollander* Agneta, van Riga; *Scherpbier* de 5 Broeders, van Dantzig. — Te Helvoet den 26 Sept., *Botje* Sara Maria, van Londen. — Te Brielle den 27 Sept., *Waterborg* Fokkina, van Londen; *Prins* Lammechiena, van Kiel; *Lovius* Nooit Gedacht, van Bergen. — Te Gravesend den 24 Sept., *Mulder* Margaretha, van Amsterdam.

In lading te Londen den 20 Sept., kapit. *Puister* Fennegina en den 23sten *Hoekstra* Anna Juliana, beide voor Rotterdam. — Te Liverpool den 22 Sept., *Parrel* vr. Neeltje, voor Dordrecht; den 23sten *Scholtens* Sjoumenta, voor Rotterdam.

Zeilklaar te Londen den 23 Sept., kapit. *Waterborg* Fokkina en *Botje* Sara Maria, beide naar Rotterdam. — Te Liverpool den 23 Sept., *Pott* Anna Luitzia, naar Rotterdam. — Te Newyork den 25 Aug., *Post* Foska Helena, naar Amsterdam.

Vertrokken van Amsterdam den 25 Sept., kapit. *Teensma* jonge Brechtus, naar Petersburg; *Meints* Dieverdina, naar Dantzig; *Mulder* Afina Agatha, naar Stettin; *Klontje* Meinsina, naar Lubeck; *Jaski* Anna en Elisa, naar Batavia; den 26sten *Visser* Maria, naar Bilbao; den 27sten *Menkema* Catharina Sijpkens, naar Hull — Van Texel den 25 Sept., *Visser* Admiraal de Winter en *de Jong* jonge Clemens, beide naar Hull. — Van Brielle den 25 Sept, *Jonker* Zeldenrust, naar Rouaan; *Oostra* Antina Elzina; naar Londen. — Van Helvoet den 24 Sept., *Gust* Hendrika, naar Londen; *Assies* Stad Groningen, naar Christiansand. — Van Maassluis den 26 Sept., *de Vries* de 2 Gebroeders, naar Hamburg. — Van Ameland den 10 Sept., *Gnodde* Hendrika Sophia en *Drent* Anna Catharina, beide naar Hamburg; *Tuntelder* vr. Christina, naar Rostock; den 21sten *Kremer* Elisabeth, *Bos* vr. Hillechiena en *de Vries* Margaretha Antina, alle drie naar Hamburg; *Wolkammer* Hillegina Alberdina, naar Bremen; *Jonker* de Hoop en *Kwint* vr. Hendrika, beide naar Hamburg. — Van Gravesend den 21 Sept., *Schoon* Fenna, naar Amsterdam; *Oldenburger* de 5 Gezusters, naar Rotterdam. — Van Nantes den 23 Sept., *Kortrijk* Anna Alida en *Huizinga* vr. Frauke, beide naar Rotterdam. — Van Portsmouth den 23 Sept., *de Groot* Catharina Engelina, naar Liverpool — Van Liverpool den 23 Sept., *Landeweer* Vriendschap, naar Zwolle; *Hutsman* Onrust, naar Rotterdam; *Potjer* Catharina Jantina, naar Antwerpen. — Van Swinemunde den 16 Sept., *Fenenga* Welvaart en den 19den *Faber* Johanna Mulder, beide naar Amsterdam. — Van Hamburg den 21 Sept., *Knoop* Ikina en den 22sten *Hulzebos* vr. Catharina, beide naar Amsterdam; den 23sten *Drent* Tjapke Schuringa, naar de Eider; *Gnodde* Alida Sophia, naar Amsterdam. — Van de Rivier van Nantes den 20 Sept., *Gust* Antonia Francina, naar Hamburg. — Van St. Nazaire den 20 Sept., *de Haan* Siewerdina, naar Amsterdam; *Breeland* Hendrika Jacoba, naar Rotterdam; *Boll* juffer Stijntje, naar Redon en Rotterdam; *Engelsman* Niessina Schuringa, naar St. Ubes. — Van Kroonstad den 14 Sept, *Bakker* Margaretha Agnes en den 15den *Wever* Hollandsch Trouw, beide naar Amsterdam. — Van Bremerhaven den 21 Sept., *Weber* vr. Bilta, *Santjer* vr. Trientje, *Huisman* de 4 Gebroeders, *Geltes* de 2 Gezusters en *Fenenga* Welvaart, alle vijf naar Groningen. — Van Bristol den 23 Sept., *Nieboer* Leeuwarden, naar Amsterdam.

Vertrokken uit het Vlie den 25 Sept., kapit. *de Vries* Tekela, naar Stettin; *Kranenburg* Wiardus, naar Hamburg.

Volgens brief van Elseneur, in d.d. 20 Sept., was aldaar door visschers aangebragt eene in zee gevondene boot, waarop de naam E. H. Kok, en alzoo behoorende tot de door dien kapitein gevoerd wordende kof *Abrahamina Henriette*, van Petersburg naar Amsterdam. Nog wordt van Elseneur gemeld, dat door een aldaar aangekomen Engelsche kapitein was gerapporteerd, dat hij in het Kattegat een Hollandsche kof had aangezeild, waarvan de gezagvoerder hem te kennen gaf, naar Elseneur te zullen afhouden.

Het schip *Helena Catharina*, kapit. de Boer, van Newyork naar Rotterdam, is den 21 Sept. te Milford lek en met schade aan zeilen en tuigaadje binnengeloopen; moet, na gehouden inspectie, lossen, om te repareren.

DELFZIJL den 29 Sept. Binnengekomen den 24sten kapit. *Geltes* de 2 Gezusters, *Venninga* Hillechiena en *Huisman* de 4 Gebroeders, alle drie van Bremen; *Bultje* de 2 Gezusters, van den Stads Polder; den 25sten *Siemers* Gezina, van Hamburg; *Zandjer* vr. Trientje en den 27sten *Buss* de 3 Gebroeders, beide van Bremen. — Vertrokken den 24sten *Barghoorn* vr. Trientje, naar Emden; den 25sten *Huisman* Itjea, naar Bremen; *Forma* vr. Antje, naar Leer; *Hillebrands* vr. Maria, naar Hamburg; den 26sten *Slik* de jonge Willem, naar Ditzum; *Visser* Carolina, naar Ler.

TERMUNTERZIJL den 29 Sept. Binnengekomen den 24sten kapit. *Scheppers* de Eendragt, van Noorwegen.

ZOUTKAMP den 28 Sept. Binnengekomen den 24sten kapit. *Flonk* de jonge Flonk, van Belt — Vertrokken den 25sten *Lukkien* Jettina Roelfina, *Schuur* Hinderkina en *de Vries* Hoop op Welvaart, alle drie op avontuur; *Oorbrug* Hendrika Ellida en *Hangelbroek* Eendragt, beide naar Noorwegen. — Zeilklaar, *Boomgaard* Frouke, naar Dantzig.

HARLINGEN den 27 Sept. Binnengekomen den 24sten kapit. *Fijn* de Broeders, van Droback; *Drok* Middelstein en den 25sten *Helmers* Stad en Lande, beide van Memel; *Ebes* Maria, van Stavanger. — Vertrokken den 21sten *Lovius* Onderneming, den 25sten *Visser* het Toeval en *de Grooth* Eendragt, alle drie naar Noorwegen.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN,

WELKE DE SOND GEPASSEERD ZIJN.

18 Sept. Korter, Cornelia Catharina (Harlingen), v. Dantz. n. Amst.
Brouwer, Elizabeth (Pekela), v. Antwerpen n. Dantzig.
Fenenga, de Welvaart (Muiden), v. Stettin n. Amsterdam.
19 —— de Jonge, de Weldaad (Pekela), v. Hull n. Petersburg.
Brons, Fenna, (Groningen), v. Hull n. Petersburg.
Oldenburger, Alida (Pekela), v. Hull n. Petersburg.
Klasen, de Vriendschap, (Pekela), v. Hull n. Petersburg.
Lukens, Gezina Johanna (Pekela), v. Hull n. Petersburg.
20 —— Kammenga, Oldampt (Winschoten), v. Amst. n. de Oostzee.
Legger, Catharina (Veendam), v. Amsterdam n. de Oostz.
Boswijk, Jantina (Pekela), v. Amsterdam n. Stettin.
Das, Geeres (Pekela), v. Londen n. Petersburg.
21 —— Buining, Magdalena (Winschoten), v. Hull n. Petersburg.
Boon, Alida Giezen (Veendam), v. Hull n. Petersburg.
de Boer, Gezina (Veendam), Amsterdam n. Dantzig.
Pattje, Annegina (Sappemeer), v. Londen n. Petersburg.
Legger, Marchiena (Veendam), v. Harwich n Riga.
de Boer, Hoop en Verwachting (Pekela), v. Harl. n. de Oostz.
Boeling, Alida (Groningen), v. Amsterdam n. Stettin.
Harding, Alida (Pekela), v. Petersburg n. Harlingen.

De Wind den 18den Z.W.; den 19den Z.; den 20sten W.N.W.; den 21sten Z.O.

ELSENEUR, 21 September 1845.

BURGEMEESTER EN WETHOUDEREN der Stad *Groningen* hebben de prijzen van het **BROOD** heden gezet als volgt:

Het grof Roggebrood . .	van 4 Ponden	44 Cts.,	per ℔ 11 Cts.
De Grofweiten Bol . . .	„ 5 Oncen	12 Cts.,	„ „ 24 Cts.
De Fransche Bol	„ 3 Oncen	13 Cts.,	„ „ 44 Cts.
De Regelwegge	„ 3 Oncen	12 Cts.,	„ „ 40 Cts.
De Hollandsche of Tarwebol	„ 3 Oncen	11 Cts.,	„ „ 37 Cts.

GRONINGEN, 29 September 1845.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN, ENZ.

GRONINGEN, 26 *September*.

TARWE.	GERST.	Zw. Voer 41 ℔ f 2,60
O. Bak 70 ℔ f 8,50	N. Wint. 52 ℔ f 4,95	» 44 » » 2,85
Oml. Jar. 68 » » 7,25	» 54 » » 5,35	BOONEN.
» 70 » » 7,75	» 56 » » 5,70	
Old. 66 » » 6,50	Zomer 52 » » 4,10	Paardenb. f 7 tot f 9
» 68 » » 7,00	» 54 » » 4,50	ZADEN, ENZ.
» 70 » » 7,50	» 56 » » 4,80	
ROGGE.	Knobbe 60 » » 5,90	Gr.Gort f 11,50 f 12,25
N. Inl. 64 ℔ f 6,40	HAVER.	Par.100N.℔ f 16 f 19
» » 66 » » 6,60	Dikke 41 ℔ f 2,90	Kooiz. f 8,50 f 11,25
» » 68 » » 7,20	» 44 » » 3,05	Zomerz. f 9 a f 11
O. » 66 » » 6,70	» 47 » » 3,30	Boterz. f
N. BOEKWEIT.	» 50 » » 3,60	Dederzaad f
Gr. Zd. 62 ℔ f 6,90	Bl. Voer 35 » 2,45	G.Mostz. f 7 a f 10
» 64 » » 7,30	» 38 » » 2,75	Raapolie f 39,50 f 40,50
Zwarte 64 » » 7,20	» 41 » » 3,05	Boter ¼ Ton f 25
Veen » »	Zw.Voer 38 » » 2,45	

De gesteldheid der graanmarkt was heden zeer lusteloos. — Tarwe weinig in omgegaan. — Rogge, Boekweit en Gerst merkelijk lager als genoteerd verkocht. — Haver mede 5 a 10 cents lager. — Boonen slap. — Groene Erwten f 12 a f 13. — Graauwe dito f 16 a f 17. — Koolzaad als voren, doch weinig in omgegaan.

AMSTERDAM, 25 *September*. Heden is van Tarwe verkocht: 128 ℔ ord. b. Poolsche f 313; 128 ℔ roodb dito f 315, beide bij partij.

Van den 26sten. Van Tarwe alleen verkocht: 121 jar. Zeeuws. f 260; en gisteren 128 ℔ roodb. Pools. f 315; 128 ord. b. dito f 313, beide in entr. — Rogge lager bij partij verkocht. In entr.: 125 ℔ Rost. f 240; 119, 120, 121 ℔ Pruiss. f 236, f 239, f 242; 122 ℔ Stettin f 255; 124 ℔ dito f 240; 123 ℔ Mecklenb. f 235; 120 ℔ Norder f 228. — Gerst flaauw: 115 ℔ Deensche f 180. — Haver zonder handel. — Boekweit slap en lager afgegeven: 117, 118, 119 ℔ Overijss. en Geld. f 247, f 250, f 253.

Koolzaad in een doen: Kromh. 62 p. vl.; op 9 vat in Sept. en Oct. 71 p. vl.; April 67 p. vl.; Sept. 1846 63 p. vl. — Lijnzaad in een doen: 109, 110 ℔ Riga f 260. — Raapolie flaauwer: per 6 w. f 41; vlieg. f 40 f 39,75; Oct. f 40 a f 39,75; Nov. f 40,25 a f 40 a 25; Dec. f 40,50 a 25 a 50; Mei f 39 a f 38,75. — Lijnolie per 6 w. f 29,75; vlieg. f 28,75. — Hennepolie per 6 w. f 33; vlieg. f 32.

Van den 27sten. Heden van Tarwe verkocht in entr.: 128 ℔ b. Poolsche f 320, bij partij.

LONDEN, 22 *September*. Van inl. Tarwe was heden weinig ter markt en het aanwezige bestond hoofdzakelijk in nieuwe, die tot 5 sh. verhooging boven l.l. Maandag gemakkelijk koopers vond. Van vreemde ter cons. was schier niets te koop, en hield men op gelijken prijs; geëntreposseerde werd van 2 tot 3 sh. avans op spekulatie genomen. Oude Gerst moeijelijk tot den vorigen prijs te vinden; van nieuwe komt nog weinig voor. Boonen 1 a 2 sh. hooger; Haver goed gevraagd en 1 sh. duurder.

Van den 24sten. Ter granenmarkt van heden souteneerde zich de rijzing van eergisteren op alle soorten van koren, hoewel van vreemde Tarwe veel was aangevoerd.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

Amsterdam, 27 *September*.

NEDERL. Werkel. Schuld 2½ pCt. 61⅛, 61¼, 61⅛; Dito dito 3 pCt. 73⅞, 74; Dito dito 4 pCt. 98; Amortisatie Syndicaat 4½ pCt. 99 11/16; Dito dito 3½ pCt. 91; Handelmaatschappij 4½ pCt. 162⅛, 162¼, 162⅛; Aand. Rijnspoorw. 4½ pCt. 112½, 112¾. — BELGIE, bij *Rothschild* 2½ pCt. 54½. — SPANJE, L. bij *Ardoins*, van 85 £ 5 pCt. 21¾; Dito bij dito, onbep. stukken 5 pCt. 20, 20⅝; Dito 3 pCt. 38½; Dito Binnenl. à 6 m. 3 pCt. 30 13/16. 31, 31; Dito dito Kl. St. 31 1/16, 31½; Coupons *Ardoins* 23⅜, 23⅝; Passive 6¾, 6⅞. — PORTUGAL, te Londen 3 pCt. 61, 61⅛; Dito dito 4 pCt. 60 11/16, 60¾. — RUSLAND, Obl. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. 107⅞, 108; Certif. bij dito 1831 en 1833 5 pCt. 99 7/16, 99⅞; Dito bij *Hope* 4 pCt. 93; Dito bij *Stieglitz en Comp.* 4 pCt. 91¾. — POLEN, Certific. 4 pCt. 85⅞; Aand. met Loting fl. 500 f 152¾, f 153.

Oosteur. Metall. 2½ pCt. 63; Nap. Cert. bij *L. & B.* 5 pCt. 94¾; Denem. Leening te Londen 3 pCt. 90¼.

Onze binnenl. fondsen waren heden bij eenige affaire in Integralen over het algemeen iets minder vast.

Van Spaansche fondsen waren Ardoins, ten gevolge van het verlaagde merk van Antwerpen, ook hier tot verminderde koersen aangeboden. Alleen Binnenl. 3 pCts. hebben zich weder op hunnen slotkoers van gisteren hersteld. Portug. iets flaauwer.

Columb. Coup. ex Venez. Onbep. f 1; Grenada 1 pCt. 22½, ⅝; Nieuwe Rijnspoorweg 133.

Koers van het Geld: Beleening 3¼, 3⅜ pCt.; Prolongatie 4 pCt.; Wissel-Disconto 3 pCt.

Laatste Prijzen te 5 uren: Integr. 2½ pCt. 61⅛; Handelm. 162⅛; Ardoins a 510 £ 20 13/16 a ⅞.

AMSTERDAM, 28 *September* EFFECTEN-SOCIETEIT. (*Te half vijf*).

Integralen 2½ pCt. 61. Ardoins a 510 £ 20⅞. Binnenl. 3 pCts. 30 13/16. Nieuwe Rijn-spoorweg 133.

Integralen waren heden wederom bij eenige affaire iets flaauwer. Spaansche bij onbeduidenden handel op nieuw tot verlaagde koersen aangeboden op het verlaagde merk van Antwerpen.

*** De ondergeteekende berigt, met hartelijke DANKZEGGING aan den ONBEKENDEN GEVER, de goede ontvangst van f 7.00 voor de PROTESTANTSCHE SCHOOL te *GENT*, welke hij bij deze gelegenheid verder in de belangstelling zijner Mede-Christenen vriendelijk aanbeveelt. Die haar mogten willen kennen, vinden de gelegenheid daartoe in *Celestina, de blinde van Paturages*, onlangs bij den Boekverkooper M. SMIT hier uitgekomen.

GRONINGEN, 27 September 1845.

P. HOFSTEDE DE GROOT.

** De OPENBARE LESSEN in de **LANDHUISHOUDKUNDE**, te *Groningen*, zullen weder worden GEOPEND op DONDERDAG, den 16den October 1845, des morgens te *elf* uren. Personen, die deze Lessen wenschen bij te wonen, worden verzocht, zich vooraf aan te melden bij den Hoogleeraar H. C. VAN HALL, te *Groningen*.

** De GEWONE WINTERVERGADERINGEN van het **GENOOTSCHAP**: *TER BEVORDERING DER NATUURKUNDIGE WETENSCHAPPEN*, zullen op WOENSDAG, den 1sten October, des avonds te zes uren, GEOPEND worden, in het CONCERTHUIS in de Poelestraat, met eene REDEVOERING van Dr. W. GLEUNS, JR., bij den aanvang dezer Vergadering te houden: terwijl, na den afloop der overige Werkzaamheden, eene BIJDRAGE zal worden gegeven door Prof. C. MULDER.

Prof. TH. VAN SWINDEREN zal in dezen winter een overzigt geven over de GEOLOGIE.

Degenen, welke voor dezen Cursus Leden van het Genootschap wenschen te worden, kunnen zich daartoe, van nu af, aanmelden bij den Penningmeester van hetzelve, Dr. G. A. STRATINGH, in het wijde van de Heerestraat, enkel door opgave of inzending van hunnen Naam en van hunne Woonplaats. De nieuwe Leden worden zonder Ballotage aangenomen, maar moeten terstond de Contributie, à *f* 5 — 25, voor het volgende jaar voldoen, in welk geval er voor het tijdperk van den 1sten October tot den 1sten Januarij niets betaald wordt.

TH. VAN SWINDEREN,
Secretaris.

** GEWONE BESLOTENE VERGADERING van het DEPARTEMENT *GRONINGEN* der MAATSCHAPPIJ: *Tot Nut van 't Algemeen*, op WOENSDAG, den 8sten October 1845, des avonds te 7 uren. — Openlegging van de DEPARTEMENTS-REKENING voor de Leden. — VERSLAG van den Penningmeester, ENZ.

Namens het Bestuur:
R. J. SCHIERBEEK, *Secretaris van Bestuur.*

** VERGADERING der LEDEN van het GENOOTSCHAP *TER BEVORDERING VAN NIJVERHEID*, gevestigd te *ONDERDENDAM*, op Donderdag, den 16den October 1845, des namiddags te **3** uren, in het ZIJLVESTERHUIS te *Onderdendam*.

Op last van het Bestuur:
Mr. A. J. VAN ROIJEN,
Secretaris.

GEBOORTE-, HUWELIJKS- EN STERFBERIGTEN.

** Heden verloste van eene wélgeschapene DOCHTER HELENA WILLEMINA KUIPER, Echtgenoote van

W. PENAAT.

GRONINGEN, 26 September 1845.

** Heden beviel door Gods goedheid mijne geliefde Echtgenoot GRIETJE A. EDENS zeer voorspoedig van een' wélgeschapen ZOON.

BEERSTERHOOGEN, 27 September 1845.

T. J. GEERTSEMA.

** Getrouwd:

Mr. **L. J. VOS**
en
R. MEES.

TEN BOER, 25 September 1845.
Eenige kennisgeving.

** Getrouwd:

B. STRAAT,
Wedr. van S. NIEWOLD,
met
J. SLUIS.

GRONINGEN, 27 September 1845.

** Getrouwd:

Mr. **N. VAN HASSELT**
en
J. H. WICHERS.

GRONINGEN, 29 September 1845.

** Heden werd ik in zwaren rouw gedompeld, door het overlijden van mijnen beminden Echtgenoot JAN JAKOBS BOS, in den bloeijenden leeftijd van 26 jaren en 8 maanden, na eene kortstondige, hevige ziekte van drie dagen. Slechts drie weken mogt ik met hem in den gelukkigsten echt verbonden wezen. Moge God mij en mijne bejaarde Schoonmoeder sterken, om dezen slag te dragen met Christelijke onderwerping, en Hij lenige mijne bittere droefheid, door de hoop op hereeniging in de eeuwigheid!

NOORDBROEK, 25 September 1845.

W. KREMER,
Wedw. J. J. Bos.

** Heden overleed, na eene langdurige sukkeling, onze geliefde Vader en Behuwd-Vader BERNARDUS BUZEMAN, in den ouderdom van 65 jaren en 7 maanden.

SCHEEMDA, 26 September 1845.

F. BUZEMAN.
Uit aller naam.

DE CATALOGUS

der uitgebreide en aanzienlijke Verzameling **BOEKEN**, nagelaten door wijlen den Wel Eerw. Z. Gel. Heer Ds. **H. T. ROSKES**, in leven *Predikant* te *Groningen*, benevens eener Collectie KAARTEN, PLATEN, GEDENKPENNINGEN en MUNTEN, BOEKENKASTEN, ENZ., bevattende te zamen ruim **4500** Nommers, welke op MAANDAG, den 13den October 1845 en volgende dagen publiek zullen verkocht worden, is, à 20 Cts., bij den Boekverkooper R. J. SCHIERBEEK, in de *Guldenstraat*, te *Groningen*, te bekomen.

** De Boekverkooper **F. WILKENS**, te *Groningen*, geeft heden uit en is mede alom te bekomen:

HET ORGEL EN DESZELFS ZAMENSTEL.

Systematisch Handboek voor Organisten, Schoolonderwijzers, Beoefenaars der Muzijk, enz.; alsmede voor Kerkmeesters en Liefhebbers van het Orgel en Orgelspel; door *J. J. SEIDEL*, Organist aan de St. Christophorikerk te *Breslau*. Met elf uitslaande Platen. Naar den tweeden, verbeterden en zeer vermeerderden Druk uit het Hoogduitsch vertaald, en vermeerderd door *S. MEIJER*, Organist bij de Waalsche Gemeente te *Groningen*, ... *f* 4 — 25.

Dom. *H. F. T. FOCKENS*, VERTOOGEN, SCHETSEN, en TAFEREELEN, van Godsdienstigen en gemengden inhoud . . . . *f* 1 — 50.

** **F. M. KROON**, te *Oudewater*, heeft uitgegeven en debiteert met *buitengewoon* goed succes:

PROEVE
VAN EENE LETTERLIJK GETROUWE VERTALING VAN HET EVANGELIE,
naar **JOHANNES.**

MET OPHELDERENDE AANTEEKENINGEN,
DOOR
G. STEENHOFF,
Predikant te Oudewater.
Prijs *f* 1 — 50.

Benevens: *HOFFMAN*, HET KASTEEL VAN YORK, OF DE DRAGONNADE DER JODEN. Historisch-romantisch Verhaal uit de twaalfde eeuw, 2 Deelen met Vignet. Prijs . . . . *f* 5 — 70.

J. KRAMERS, Jz., FRANSCHE LEES- en VERTAALOEFENINGEN VOOR EERSTBEGINNENDEN. 3 Stukjes. Prijs . . . . *f* 1 — 90.

Elk Stukje hiervan is ook afzonderlijk verkrijgbaar.

LET WEL!

HET PLAATSELIJK BESTUUR van *ZUIDLAREN* is voornemens, op WOENSDAG, den 15den October aanstaande, des voormiddags te 11 uren, ten Gemeentehuize aldaar, publiek te verpachten:

Het **SCHIPVEER** van *ZUIDLAREN* op *GRONINGEN*, *vice versa*, met de daarbij behoorende HERBERG.

Nadere informatiën zijn te bekomen bij den Heer BURGEMEESTER aldaar.

Het Plaatselijk Bestuur voornd.:
P. A. G. DE MILLY.
Van wege denzelven
E. BENTUM, l.g.

EEMS-STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ
CONCORDIA, TE *EMDEN*, EN
Nieuwe Bargedienst
tusschen Emden, Leer, Delfzijl en Groningen.

UREN VAN AFVAART
DER STOOMBOOT. | DER BARGE.

1845. OCTOB.	v. *Emd.* n. *Leer.*	v. *Leer.* n. *Emd.*	v. *Emd.* n. *Delfz.*	v. *Delfz.* n. *Emd.* / v. *Delfz.* n. *Gron.*	v. *Gron.* n. *Delfz.*
Wsd. 1.	n. 1 u.	v. 5½ u.	v. 9 u.	.. v. 11 u...	v. 6½ u.
Dond 2.	n. 1½ „	v. 6 „	v. 9½ „	.. v. 11½ „..	v. 7 „
Vrijd. 3.	n. 2 „	v. 6½ „	v. 10 „	.. v. 12 „..	v. 7½ „
Zat. 4.	n. 3 „	v. 7½ „	v. 11 „	.. n. 1 „..	v. 8½ „
Zond. 5.	n. 3½ „	v. 8 „	v. 11½ „	.. n. 1½ „..	v. 9 „
Maan. 6.	niet.	v. 9 „	n. 0½ „	.. n. 2½ „..	v. 10 „
Dgsd. 7.	v. 5½ „	v. 10 „	n. 1½ „	.. n. 3½ „..	v. 11 „
Wsd. 8.	v. 6 „	v. 11 „	n. 2½ „	.. n. 4½ „..	v. 12 „
Dond. 9.	v. 6 „	v. 11½ „	n. 3 „	.. n. 5 „..	n. 0½ „
Vrijd. 10.	niet.	niet.	v. 5 „	.. v. 7 „..	v. 2½ „
Zat. 11.	v. 9½ „	n. 3 „	v. 5½ „	.. v. 7½ „..	v. 3 „
Zond. 12.	v. 10 „	n. 3 „	v. 6 „	.. v. 8 „..	v. 3½ „
Maan. 13.	v. 11 „	n. 3½ „	v. 7 „	.. v. 9 „..	v. 4½ „
Dgsd. 14.	v. 12 „	niet.	v. 8 „	.. v. 10 „..	v. 5½ „
Wsd. 15.	n. 1½ „	v. 6 „	v. 9½ „	.. v. 11½ „..	v. 7 „
Dond. 16.	n. 1½ „	v. 6 „	v. 9½ „	.. v. 11½ „..	v. 7 „
Vrijd. 17.	n. 2 „	v. 6½ „	v. 10 „	.. v. 12 „..	v. 7½ „
Zat. 18.	n. 2½ „	v. 7 „	v. 10½ „	.. n. 0½ „..	v. 8 „
Zond. 19.	n. 3 „	v. 7½ „	v. 11 „	.. n. 1 „..	v. 8½ „
Maan. 20.	niet.	v. 8½ „	v. 12 „	.. n. 2 „..	v. 9½ „
Dgsd. 21.	v. 5 „	v. 10 „	n. 1½ „	.. n. 3½ „..	v. 11 „
Wsd. 22.	v. 5½ „	v. 10 „	n. 1½ „	.. n. 3½ „..	v. 11 „
Dond. 23.	v. 6 „	v. 11 „	n. 2½ „	.. n. 4½ „..	v. 12 „
Vrijd. 24.	niet.	niet.	n. 2½ „	.. n. 4½ „..	v. 12 „
Zat. 25.	v. 9 „	n. 3 „	v. 5 „	.. v. 7 „..	v. 2½ „
Zond. 26.	v. 9½ „	n. 3 „	v. 5½ „	.. v. 7½ „..	v. 3 „
Maan. 27.	v. 10½ „	n. 3 „	v. 6½ „	.. v. 8½ „..	v. 4 „
Dgsd. 28.	v. 11 „	niet.	v. 7 „	.. v. 9 „..	v. 4½ „
Wsd. 29.	n. 0½ „	v. 5 „	v. 8½ „	.. v. 10½ „..	v. 6 „
Dond. 30.	n. 1 „	v. 5½ „	v. 9 „	.. v. 11 „..	v. 6½ „
Vrijd. 31.	n. 1½ „	v. 6 „	v. 9½ „	.. v. 11½ „..	v. 7 „

Ten einde alle oponthoud voor te komen, moeten de **VRACHTGOEDEREN** bezorgd worden te *Delfzijl* bij den Heer **A. WEITS**, Agent van bovengemelde Maatschappij.

De **DIRECTEUREN** van de **LEER-DELFZIJLER-EEMS-STOOMBOOTMAATSCHAPPIJ**, te **LEER** gevestigd, brengen bij deze ter kennis van de Belanghebbenden, dat van den **1**sten OCTOBER aanstaande, involge § 8 der STATUTEN, gedurende **14** dagen, ten Kantore van Mr. **H. J. OFFERHAUS**, Notaris te *Delfzijl*, zal worden gevaceerd tot de ONTVANGST van de tweede **50** perCents van de INGETEEKENDE AANDEELEN, zullende alsdan tevens de voorloopige QUITANTIËN tegen de ACTIËN worden INGEWISSELD.

LEER, 20 September 1845.

De Directeuren voornoemd:
B. C. UKENA.
H. RAHUSEN, Rz.
J. FISCHER HIBBEN.

STOOM
van Harlingen naar Londen.

Het nieuwe Stoomschip **RAPID**, **383** Ned. Tonnen, **200** Paardenkracht, Kapit. ***ALFRED BROWNLESS***, vertrekt ZATURDAG, den 4den October, des morgens te 9 uren, om op WOENSDAG, den 8sten, te 8 uren des voormiddags, van *LONDEN*, langs het *Nieuwe Diep*, op *HARLINGEN* te retourneren, en zal die vaart WEKELIJKS blijven voortzetten, tot zeer billijke vrachten voor PASSAGIERS en GOEDEREN.

Nadere informatiën te bekomen bij de Cargadoors
Wedw. BOUWE RODENHUIS en ZONEN,
en
VAN OPPENS ZONEN,
te *Harlingen*.

Bij deze wordt aan het REIZEND PUBLIEK kennelijk gemaakt, dat de **POSTWAGEN** van *GRONINGEN* op *LEEUWARDEN*, van den 1sten OCTOBER af en gedurende de ZES WINTERMAANDEN, zal AFRIJDEN des morgens te ACHT en een HALF UUR, om te *LEEUWARDEN* aan te komen te TWEE en een HALF UUR, en van *LEEUWARDEN* vertrekkende des morgens te NEGEN UREN, om te *GRONINGEN* aan te komen des namiddags te DRIE UREN. Nadere informatiën bij de Ondernemers

E. VAN DER WAL & M. E. VAN DIJK.

De **POSTWAGEN** van *GRONINGEN* op *WINSCHOTEN* zal van den EERSTEN OCTOBER tot en met den LAATSTEN MAART VERTREKKEN van *GRONINGEN* des morgens te ACHT en des namiddags te VIER UREN, en van *WINSCHOTEN* des morgens te ZES en des namiddags te DRIE UREN; overrijdende in VIER en een HALF UUR. Nadere inlichting hierover bij den **ONDERNEMER** te *Winschoten*, en bij den Kastelein M. E. VAN DIJK, in de Oosterstraat, te *Groningen*.

NEDERLANDSCHE HANDELMAATSCHAPPIJ.

De DIRECTIE, bemerkende, dat nog sommige houders van, in gevolge de aankondiging van den 28sten Junij 1844, met den 1sten Januarij l.l. aflosbaar gestelde Schuldbekentenissen uit de daarbij vermelde Leeningen van *f* 10 en *f* 13 Millioenen voortgevloeid, die stukken nog niet ter AFLOSSING hebben aangeboden, en dat intusschen COUPONS dier SCHULDBEKENTENISSEN worden in omloop gebragt, waarop GEENE of slechts GEDEELTELIJKE RENTE verschuldigd is, — brengt ter kennis van de belanghebbenden, dat, bij de INLEVERING der gedachte SCHULDBEKENTENISSEN tot die aflossing, zal moeten worden bijbetaald, of wel bij die aflossing zal worden ingehouden het bedrag der ontbrekende Coupons, welke na de aflosbaarstelling verschenen en in omloop gebragt mogten zijn; terwijl de Houders van zoodanige Coupons bij deze worden verwittigd, dat de betaling derzelve uitsluitend ten KANTORE der DIRECTIE zal plaats hebben, en alleenlijk van die Coupons waarvan de Schuldbekentenissen, waartoe ze behooren, bereids zijn afgelost.

AMSTERDAM, 26 September 1845.

VAN DER OUDERMEULEN, *President.*
T. SCHUURMAN, *Direct., fung. Secret.*

Op Donderdag, den 2den Oct.

1845, des voormiddags te 10 uren, zal, ten overstaan van Mr. **W. LAMAN TRIP**, Notaris te *Groningen* (*in plaats van op morgen*), vóór het Sterfhuis van wijlen Mejufvrouw de Wedw. J. WOLTERS, aan de Zuidzijde van de Noorderhaven, tegenover de Kraan, te *Groningen*, publiek worden verkocht: *gedeeltelijk* haar nagelaten nette **INBOEDEL**, bestaande, onder anderen, in GLADHOUTEN MEUBELEN, waaronder een best EIKENHOUTEN KISTKABINET, TREKTAFELS en STOELEN, SPIEGELS; voorts KAST- en ANDERE KLOKKEN, TAFELGOED, waaronder een mooi stel van DAMAST, fraai PORSELEIN, waaronder nog mooi ouderwetsch, ook ouderwetsche PORSELEINEN SCHOTELS, VERLAKTE TIN- en DITO BLIKGOEDEREN, GLAS- en AARDEWERK en meer ANDERE GOEDEREN.

Alles te bezien des daags bevorens, des morgens van 10 tot 12 en des namiddags van 2 tot 4 uren.

Woensdag, den 1sten Oct. 1845,

des namiddags te 2 uren, zal, voor de Behuizing van wijlen B. KUITERT, SR., in de Prinsenstraat, te *Groningen*, publiek worden verkocht: de door dezen Erflater nagelaten **INBOEDEL**, bestaande, onder anderen, in KABINETTEN, BUREAU, KLOK, TAFELS, STOELEN, SPIEGELS, BEDDEGOED, HUISHOUDELIJK LINNEN, MANS LIJFSTOEBEHOOREN, GEWERKT GOUD en ZILVER; voorts KOPER-, IJZER-, BLIK- en TINGOED, PORSELEIN, GLAS-, AARDE- en VAATWERK, ENZ. Te bezien des daags vóór den Verkoop, des namiddags van 2 tot 4 uren.

Mr. E. J. OFFERHAUS, *Notaris.*

LEEST HIER!

Bij de op den 30sten September en den 1sten October 1845 geannonceerde VERKOOPING van FUSTEN en ANDERE GOEDEREN, bij de voormalige Fabrijk *DE LEEUW*, te *Zuidbroek*, zal op den eersten dag te Koop worden aangeboden de **KLAPBRUG**, liggende in den weg naar *Muntendam*, over de wijk van gemelde Fabrijk.

Mr. R. FEITH.

VERKOOPING VAN EEN TJALKSCHIP.

De Notaris **DE VRIES**, te *Augustinusga*, zal, op DONDERDAGEN, den 2den en 9den October 1845, telkens te 3 uren na den middag, in de Herberg van R. J. HULSHOFF, te *Surhuisterveen*, bij de voorloopige en finale toewijzing, tegen Contante betaling, verkoopen:

Een in den jare 1840 nieuw uitgehaald **TJALKSCHIP**, genoemd *DE ANTONI*, gemeten op 17 Ellen lengte, 2 Ellen 95 Duimen wijdte, en 1 El 51 Duimen hol, en overzulks geijkt op de Waterlijst op 42 Tonnen, met MAST, ZEIL en TREIL en verdere AAN- en TOEBEHOOREN, liggende op de *Rohel*, onder *Harkema Opeinde*.

FIRMA **VAN CLEEFF & HESSELINK.**

1. *Vrijdag, den 3den Oct. ek.,*

VERKOOP op de Groote Markt van HAVERKIST, AARDAPPELKIST, BODDE, SLEDE, ZEELTUIG, LOSSE PLANKEN, ENZ.

2. EXTRA VERKOOP VAN MANUFAKTUREN.

MAANDAG, den 6den October en DINGSDAG FINALE AFLOOP bij MARKS, onder *Helpman*, van diverse LAKENS, DUFFELS, BAAIJEN en ANDERE WINTERGOEDEREN; voorts BONTEN, CHELASSEN, WATERTWIST, ONGEBLEEKT KATOEN, DOEKEN en veel meer andere Artikelen van dien aard. Om de kortheid des tijds vooraf niet te bezien.

3. *Woensdag den 8sten Oct.*

e.k., te 10 uren en vervolgens, voor en in 't VERKOOPLOKAAL bij den Apoortenboog, VERKOOP van nagelatene deftige MEUBELEN en INBOEDEL, SECRETAIRE, LINNENKAST, groot AANREGT, diverse TAFELS, STOELEN, KOLOMKACCHELS, SPIEGELS en SCHILDERIJEN, PORSELEIN, GLAS, AARDEWERK, KOPER, TIN, KEUKENGEREEDSCHAP, beste BEDDEN met TOEBEHOOREN, ENZ. Alles Dingsdag bevorens van 10—12 en van 2—5 uren te bezien.

UIT DE HAND TE KOOP:

Eene HEEREN BEHUIZING aan de Noordzijde van het Martini Kerkhof, lett. C no. 163 rood, bestaande uit zes Kamers en een' TUIN, Keuken en Kelder, enz. Te bevragen bij den Timmerman WALKER, in den Krom-Elleboog.

TE HUUR,

om dadelijk te kunnen aanvaarden: Eene geheel nieuwe, zeer net getimmerde BOVENWONING, bestaande uit twee Kamers met fraai uitzigt over het Schuitendiep, voorzien van alle Commoditeiten, des verkiezende GEMEUBELEERD en met BEDIENING. Adres aan het BUREAU dezer COURANT.

** In het wijde van de Heerestraat is met den 1sten November aanstaande *TE HUUR:* Een net **ONDERHUIS** met DRIE KAMERS en eene KEUKEN, zeer geschikt voor eene stille Huishouding. Te bevragen bij C. A. FRIGGE, in *de Nieuwe Munster*.

Te Huur, tegen den 1sten Nov.:

een KORENPAKHUIS met twee ZOLDERS, op den hoek der St.-Jans-straat en uitkomende in den Achter-den-Muur. Te bevragen bij den EIGENAAR.

TE HUUR:

Eene nette BEHUIZING met een' TUIN er achter, staande in de Folkingestraat. Te bevragen bij den Eigenaar G. MEULMAN, Koopman in de Folkingestraat.

EENE KAMER,

uitzigt hebbende over de Groote Markt, tegen November *TE HUUR*. Adres bij de Wedw. J. R. WINKEL, aan de Groote Markt.

De ondergeteekende heeft de eer het geëerde Publiek te berigten, dat hij heden heeft ontvangen: Eene groote partij ENGELSCHE en FRANSCHE BRONZEN **TAFEL-, HANG- en WINKELLAMPEN**, waaronder zich bevinden de zoo sierlijke en in *Engeland* en *Frankrijk*, om derzelver deugd, zoo zeer gezochte CAMPHINE-LAMPEN; alsmede **HALLO GASLAMPEN**, sierlijke en nieuws uitgekomene ORNEMENTEN, VERGULDE PENDULES, FRANSCHE PORSELEINEN, KRISTAL en ENGELSCH AARDEWERK uit de zoo zeer gerenommeerde Fabrijk van **WEDGWOOD**; alsmede zijn bij hem, om op te ruimen, tot zeer lage prijzen gesteld een partijtje **LAMPEN** van het voorgaande jaar.

A. T. BRENTANO,
aan de Vischmarkt.

** Bij **E. DE BOER & ZONEN**, *GEKWALIFICEERDE KOLLEKTEURS* te *Groningen*, bij wie in de afgeloopene 196ste Loterij aanzienlijke prijzen zijn getrokken, zijn voor de 197ste KONINKL. NEDERL. LOTERIJ (waarvan de EERSTE KLASSE op MAANDAG, den 20sten October 1845, zal beginnen te trekken), LOTEN volgens *Prijscourant* te bekomen.

BIJ M. M. LÖWENSTEIN,
in de Pelsterstraat.

bij wien in de afgeloopene 196ste LOTERIJ een PRIJS van *f* 5000, eenige van *f* 1000 en meer andere PRIJZEN zijn getrokken, zijn voor de 1ste KLASSE der 197ste LOTERIJ te bekomen: LOTEN IN KOOP en IN HUUR, volgens *Prijs-Courant*.

N. F. DE HARTOGH,

in 't midden der Zwanenstraat, roode letter K no. 47, bij wien in de afgeloopene 196ste *KON. NED. LOTERIJ* onderscheidene PRIJZEN getrokken zijn, als: *f* **5000**, *f* **1000**, differente van *f* **400**, *f* **200** en *f* **100**, levert LOTEN voor de 197ste LOTERIJ, die op den 20sten October begint te trekken, zoowel IN KOOP, als IN HUUR. Zich bij continuatie minzaam aanbevelende.

HARDDRAVERIJ TE SAPPEMEER.

De gewone JAARLIJKSCHE HARDDRAVERIJ zal dit jaar te *Sappemeer* plaats hebben op WOENSDAG, den 8sten October 1845, waartoe alle Paarden zullen worden toegelaten, die tot genoegen van Keurmeesters zijn en in het vorige jaar alhier geenen Prijs hebben gewonnen.

PRIJS: Eene briljante **ALBASTEN PENDULE** met **2 VAZEN.**

PREMIE: Eene massive **ZILVEREN ZAK-TABAKSDOOS.**

Aangifte en Keuring der Paarden in het Gemeentehuis te *Sappemeer*, des voormiddags te 11 uren. Rijding precies te 2 uren.

Te Groningen, bij C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA, Boekdrukker.